

H Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου

Περιγραφή

Η βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου λειτουργεί στη βάση μιας νέας εκπαιδευτικής προσέγγισης για την Κυπριακή κοινωνία, της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, έτσι όπως αυτή περιγράφεται στην μεθοδολογία και αποστολή του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Αποστολή και το όραμα

Αποστολή της Βιβλιοθήκης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΑΠΚΥ) είναι η δημιουργία και υποστήριξη ενός αξιόπιστου περιβάλλοντος πληροφόρησης, μέσα από την υιοθέτηση των στρατηγικών και μεθόδων λειτουργίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία συμβάλλει στη διάδοση της παγκόσμιας επιστημονικής γνώσης της μάθησης και έρευνας που παράγεται στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Όραμα της Βιβλιοθήκης του ΑΠΚΥ είναι να καταστεί κέντρο παραγωγής και διάδοσης της γνώσης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και να διακριθεί στο χώρο της επιστημονικής πληροφόρησης, με έμφαση στην έρευνα, τη μάθηση, τον πολιτισμό και την κοινωνική προσφορά.

Οι αξίες μας

• Ανοικτή Πρόσβαση (Open Access) στη γνώση: Δίνουμε τη δυνατότητα σε όλους τους χρήστες μας να έχουν πρόσβαση στις πλέον σύγχρονες πηγές γνώσης και πληροφόρησης, με την υιοθέτηση μεθόδων που ανταποκρίνονται στις αξίες και τις πρακτικές

της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

• Ενθάρρυνση προκλήσεων, καινοτομιών και αλλαγών, ενισχύοντας ταυτόχρονα την κουλτούρα συνεργασίας και συνεχούς ανάπτυξης: Ενθαρρύνουμε και υποστηρίζουμε κάθε μεθοδική προσπάθεια για συνεχή ανάπτυξη στο πλαίσιο της ομαδικής εργασίας και αμοιβαίας συνεργασίας.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου αποτελεί ουσιαστικά μία **ηλεκτρονική** (ως προς τη λειτουργία της) και **υβριδική** (ως προς το περιεχόμενο) βιβλιοθήκη (hybrid library), αφού περιλαμβάνει στις συλλογές της έντυπο και ψηφιακό υλικό. Με την έναρξη λειτουργίας της το Σεπτέμβριο του 2006 και μέχρι σήμερα (2011) η Βιβλιοθήκη δημιούργησε και συνεχώς εμπλουτίζει τα βασικά υποσυστήματα και τις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Πληροφόρησης μέσω της **ψηφιακής-εικονικής βιβλιοθήκης της (digital-virtual library)**, ήτοι:

• Αυτοματοποιημένος Κατάλογος Δημόσιας Πρόσβασης (Web-OPAC) όπου περιλαμβάνει **9000 τίτλους βιβλίων** σε σύνολο **15.000 αντιτύπων** με σταθερό ρυθμό εμπλουτισμού της συλλογής σύμφωνα με τις ανάγκες των Π.Σ. του ΑΠΚΥ.

• Υποσύστημα Β/Δ: **190 Διεθνείς Βάσεις Δεδομένων** εγκατεστημένες σε δικτυακούς ιστότοπους παραγωγών και διαθετών, όπως Ebscohost, JSTOR, Elsevier, Wiley, Springer, Science Direct κ.ά.

Μέσω των **190** βάσεων ευρετηριάζονται πέρα των **30.000 περιοδικών πλήρους κειμένου** υπό συνδρομή, **80.350 ηλεκτρονικά βιβλία** υπό συνδρομή και **2,8 εκ. διατριβές** από αμερικανικά και ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

>>

ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ
www.ouc.ac.cy

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ακαδημαϊκά Νέα [1-3]
2. Δραστηριότητες και Εκδηλώσεις [3-6]
3. Πρόσφατα Ερευνητικά Νέα [6-10]
4. Ενδιαφέρουσες Εκδόσεις [11-14]
5. Διδακτορικοί Φοιτητές [15]
6. Συνέβαλαν στο Τεύχος [16]
7. Επικοινωνία [16]

Σχολή
Ανθρωπιστικών
και Κοινωνικών
Επιστημών

H Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου (Συνέχεια)

>>

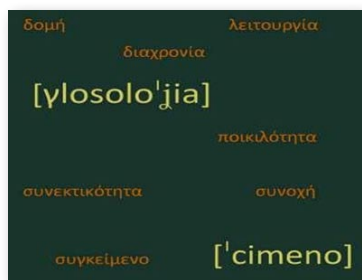
Οι βάσεις δεδομένων προέρχονται κυρίως από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) καθώς και από τον Σύνδεσμο Κυπριακών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΚΑΒ). Μεταξύ αυτών η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει και αυτοτελείς συνδρομές.

- Υποσύστημα **100 ηλεκτρονικών συλλογών** που περιλαμβάνουν: Περίπου **700 ηλεκτρονικά βιβλία**, διδακτορικές διατριβές σε ιστότοπους στο διαδίκτυο, **1099 ηλεκτρονικά περιοδικά** ελεύθερης πρόσβασης κ.α.
- Υποσύστημα **360 χρήσιμων δι-**

κτυακών συνδέσεων οργανωμένων σε δομημένα ευρετήρια.

Επιγραμματικά η Βιβλιοθήκη του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου επιδίδει την ανάπτυξη και υποστήριξη των ηλεκτρονικών παρεχόμενων υπηρεσιών της δίνοντας όμως ιδιαίτερη σημασία και στην ανάπτυξη «πυρήνα» συμβατικού-έντυπου υλικού για τις ανάγκες των παρεχόμενων Προγραμμάτων Σπουδών και την Κυπριακή Ακαδημαϊκή-Ερευνητική Κοινότητα ευρύτερα.

Νέο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα *Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία*

Το πρόγραμμα «**Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία**», που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2011, είναι ένα διεπιστημονικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα που αξιοποιεί τα εργαλεία της σύγχρονης γλωσσολογίας (θεωρητικής και εφαρμοσμένης) και της θεωρίας της λογοτεχνίας στη μελέτη της ελληνικής λογοτεχνίας με έμφαση στην κλασική της περίοδο αλλά και στη διαχρονική της εξέλιξη και στη διδακτική της. Το πρόγραμμα διαπλέκει τη γλωσσολογία με τις φιλολογικές σπουδές• αξιοποιεί την κειμενογλωσσολογία, την κοινωνιογλωσσολογία και την ανάλυση λόγου στη μελέτη της κλασικής λογοτεχνίας• παρέχει μια δυναμική διεπιστημονική θεώρηση που συνδυάζει φιλολογικές, πολιτισμικές, κοινωνιολογικές/ανθρωπολογικές και γλωσσολογικές προσεγγίσεις • εξασφαλίζει εφόδια για αποτελεσματική διδασκαλία• παρέχει τα θεωρητικά εργαλεία για διεπιστημονικές προσεγγίσεις• καλλιεργεί σύνθετες ερευνητικές δεξιότητες απαραίτητες για μετέπειτα διδακτορικές σπουδές.

Για τις εξήντα νέες φοιτήτριες/φοιτητές του προγράμματος προς το παρόν προσφέρονται οι δύο υποχρεωτικές Θεματικές

Ενότητες, οι ΕΓΛ 50-Ελληνική Γλώσσα και Γλωσσολογία (διδάσκουν η **Σταυρούλα Τσιπλάκου** και ο **Στέργιος Χατζηκυριακίδης**) και ΕΓΛ 51-Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία (διδάσκει ο **Δήμος Σπαθάρας**). Η ΕΓΛ 50-Ελληνική Γλώσσα και Γλωσσολογία προσφέρει μια διεξοδική εποπτεία των βασικών πτυχών της γλωσσολογικής θεωρίας και των εφαρμογών της στη μελέτη της ελληνικής γλώσσας και γραμματείας. Συστηματοποιούνται και εμπλουτίζονται οι προϋπάρχουσες βασικές γνώσεις φωνητικής/φωνολογίας, μορφολογίας, σύνταξης, σημασιολογίας, πραγματολογίας και κοινωνιογλωσσολογίας με στόχο την εφαρμογή τόσο γνώσεων περιεχομένου όσο και μεθοδολογικών και αναλυτικών εργαλείων της γλωσσολογίας στη μελέτη της λογοτεχνίας.

Η ΕΓΛ 51- Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία έχει ως στόχο να αναδείξει τις σχέσεις μεταξύ της γλωσσολογικής θεωρίας, της σύγχρονης Θεωρίας της Λογοτεχνίας και της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας. Έμφαση δίνεται στη φορμαλιστική υφολογική ανάλυση και σε κειμενογλωσσολογικές, ειδολογικές και αφηγηματολογικές προσεγγίσεις. Εξετάζεται επίσης η επιτελεστική διάσταση της λογοτεχνίας και η διεπίδρασή της με ποικίλα κοινωνικοπολιτισμικά συμφραζόμενα σε σχέση με αρχές της Θεωρίας Πρόσληψης, των Πολιτισμικών Σπουδών, των Σπουδών του Φύλου και της (μετα)αποικιακής κριτικής.

Νέο μέλος ΔΕΠ: Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα *Θεατρικές Σπουδές*

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα «**Θεατρικές Σπουδές**» καλωσορίζει με χαρά το νέο μέλος ΔΕΠ του. Πρόκειται για την Λέκτορα Αύρα Σιδηροπούλου, η οποία είναι αριστούχος διδάκτορας θεατρολογίας από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με αντικείμενο την τέχνη του σκηνοθέτη-δημιουργού. Η Αύρα κατέχει μεταπτυχιακούς τίτλους Μ.Α. σε σπουδές Κειμένου και Παράστασης από το King's College London, Μ.Phil. στην Αμερικανική Λογοτεχνία από το Πανεπιστήμιο του Cambridge και Μ.Φ.Α. στη Σκηνοθεσία Θεάτρου από το Πανεπιστήμιο Columbia στη Νέα Υόρκη. Ως σκηνοθέτης, διευθύνει την Καλλιτεχνική Ομάδα Persona, η οποία έχει επιχορηγηθεί από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς και ιδρύματα και έχει παρουσιάσει δουλειά της διεθνώς. Η Αύρα έχει διδάξει σκηνοθεσία, υποκριτική, ιστορία θεάτρου και θεατρικές σπουδές στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Ναύπλιο, στο τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ., στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου στην Κωνσταντινούπολη και σε διάφορες ανώτερες δραματικές σχολές. Έχει συμμετάσχει ως ομιλήτρια σε πολλά διεθνή συνέδρια. Η πρώτη της μονογραφία, *Authoring Performance: the Director in Contemporary Theatre*, θα κυκλοφορήσει το Δεκέμβριο από την Palgrave Macmillan στις Η.Π.Α.

Έναρξη του νέου Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Επικοινωνία και Δημοσιογραφία»

Με τη διδασκαλία των δύο Θεματικών Ενότητων του πρώτου έτους ξεκινά την πορεία του το νέο **Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών** του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου «**Επικοινωνία και Δημοσιογραφία**», κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012. Οι, θεωρητικού προσανατολισμού, Θ.Ε. «Επιστήμες του ανθρώπου και Επικοινωνία/Δημοσιογραφία» και «Κοινωνία και Επικοινωνία/Δημοσιογραφία» προσφέρονται στους φοιτητές του πρώτου έτους και είναι κοινής παρακολούθησης και για την κατεύθυνση της Επικοινωνίας και για την κατεύθυνση της Δημοσιογραφίας, με παράλληλη βασική χρήση των νέων μέσων επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης.

Οι φοιτητές, στη διάρκεια του διετούς Προγράμματος Σπουδών, παρακολουθούν 4 θεματικές ενότητες, εκ των οποίων οι 3 είναι κοινές και υποχρεωτικές και για τις δύο κατευθύνσεις και μία προαιρετική, της επιλογής τους.

Το **πρώτο ακαδημαϊκό έτος σπουδών** είναι κοινής παρακολούθησης και για τις δύο κατευθύνσεις. Στο **δεύτερο ακαδημαϊκό έτος σπουδών** ο μεταπτυχιακός φοιτητής του προγράμματος, και στις δύο κατευθύνσεις, παρακολουθεί μία υποχρεωτική Θ.Ε. πρακτικού προσανατολισμού και μία Θ.Ε. από τις προσφερόμενες επιλεγόμενες του πρακτικού προσανατολισμού με παράλληλη εκτεταμένη χρήση των νέων μέσων επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης.

Σκοπός του Μ.Π.Σ. «Επικοινωνία και Δημοσιογραφία» είναι να παράσχει **εξειδικευμένες γνώσεις σε ανώτερο επίπεδο θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης**, σε άτομα που πρόκειται να εργαστούν, ή που επιθυμούν να αποκτήσουν περαιτέρω θεωρητική και πρακτική υποστήριξη στους ελκυστικούς χώρους της Δημοσιογραφίας και της Επικοινωνίας.

Ο **ρόλος** που καλείται να παίξει στη σύγχρονη κοινωνική, οικονομική και πολιτική πραγματικότητα ο **δημοσιογράφος και ο σύμβουλος επικοινωνίας είναι κομβικός και αδιαμφισβήτητος**. Οι λεπτές ισορροπίες που απαιτούνται στους δύσκολους καιρούς της μαζικής ανάγκης για σωστή και ολοκληρωμένη επικοινωνία και η πίεση από τη συνεχή αναβάθμιση του ρό-

λου της τεχνολογίας στην επικοινωνία, δημιουργούν μεν δυνατότητες, αλλά επιβάλλουν και υποχρεώσεις. Στις δυνατότητες και τις υποχρεώσεις αυτές καλείται να ανταποκριθεί υπεύθυνα και αξιόπιστα το Μ.Π.Σ. «Επικοινωνία και Δημοσιογραφία». Ακαδημαϊκή υπεύθυνη του Προγράμματος είναι η δημοσιογράφος και αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΑΠΚΥ κα. **Σοφία Ιορδανίδου**.

Όλη η διδασκαλία, καθώς πραγματοποιείται σε διαδικτυακό περιβάλλον, χρησιμοποιεί τεχνικές και δυνατότητες που δίνουν οι νέες διαδικτυακές τεχνολογίες και μεθοδολογίες. Ένας ήσσω, αλλά διακριτός, στόχος είναι η διδασκαλία να αποτελέσει – μέσω της εξοικείωσης με τις δυνατότητες αυτές του web 2.0 και μιας σειράς διαδικτυακών εργαλείων, αλλά και τρόπων διαδικτυακής εργασίας – μια εισαγωγή στο γαλαξία των νέων μέσων, στις αρχές, στην πρακτική και στην εθιμοτυπία του ιστού και της κοινωνικής δικτύωσης. Καλείται δηλαδή ο φοιτητής αφενός να εκπαιδευτεί σε όλα τα διαθέσιμα σήμερα μέσα επικοινωνίας και αφετέρου να τα χρησιμοποιήσει ενεργά στη μελέτη και τις εργασίες του.

Η ισχυρή τεχνολογική διάσταση του εν λόγω προγράμματος λειτουργεί υποστηρικτικά προς την **εξ αποστάσεως διδασκαλία** και σ' αυτήν ακριβώς τη δυνατότητα δίνεται έμφαση, τόσο από τους διδάσκοντες, όσο και από τους διδασκόμενους.

Επιπλέον, το διδακτορικό Πρόγραμμα του Π.Σ. «Επικοινωνία και Δημοσιογραφία» θα ανακοινώσει για το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 την προκήρυξη περιορισμένου αριθμού θέσεων για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βασική αποστολή την έρευνα σε περιοχές που αφορούν στους τομείς της Επικοινωνίας και της Δημοσιογραφίας. Η περίοδος των αιτήσεων εισδοχής, για όλα τα προσφερόμενα προγράμματα σπουδών του Α.Π.ΚΥ., όλων των επιπέδων (προπτυχιακά, μεταπτυχιακά, διδακτορικά), για το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, θα ανακοινωθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου www.ouc.ac.cy.

Δραστηριότητες και Εκδηλώσεις 02

6^ο Διεθνές Συνέδριο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (6th International Conference in Open and Distance Learning). Λουτράκι Κορινθίας 4-6 Νοεμβρίου 2011.

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ), το Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και το επιστημονικό περιοδικό Open Education διοργάνωσαν το 6^ο Διεθνές Συνέδριο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (6th International Conference in Open and Distance Learning) στο Λουτράκι στις 4-6 Νοεμβρίου 2011. Η παρουσία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και δη του Προγράμματος «**Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό**» στο συνέδριο ήταν έντονη. Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Προγράμματος θα συμμετείχε στο συνέδριο με τις εξής εργασίες:

1. **Α.Κ. Πετρίδης, Γ. Δεληγιαννάκης, Σ. Σουβατζή, Μ. Επιφανίου**, “Η «υβριδική» λεγόμενη Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση στο Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου”.
2. **Σ. Ευθυμιάδης, Α.Κ. Πετρίδης**, “Ταξίδι σ’ ένα «χαμένο κέντρο»: μελετώντας αέριαι λογοτεχνικά κείμενα στο Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου”.
3. **Γ. Παπαϊωάννου, Α.Κ. Πετρίδης**, “Ελληνικός πολιτισμός, νέες τεχνολογίες και ΑεξΑΕ: η θεματική ενότητα ΕΛΠ10 Εισαγωγή στη σπουδή του ελληνικού πολιτισμού στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και η εξέλιξή της (2007 – 2011)”.
4. **Μ. Παύλου**, “Η διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το παράδειγμα της ΕΛΠ 32: «Εισαγωγή στα Αρχαία Ελληνικά»”

Η κρίση, η γραφή, η συνειδητοποίηση και η ευθύνη: το χρονικό μιας συζήτησης

«Η κρίση ως πρόκληση για την γραφή: ένας δημοσιογράφος και ένας λογοτέχνης προσπαθούν να ξετυλίξουν το κουβάρι» ήταν το θέμα της πρώτης δημόσιας συζήτησης που διοργάνωσε το **Μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ΑΠΚΥ για τη Δημοσιογραφία και την Επικοινωνία**. Η συζήτηση φιλοξενήθηκε στα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας Κύπρου, αναμεταδόθηκε live από το ΡΙΚ και εξελίχθηκε ουσιαστικά σε αναστοχασμό γύρω από την ευρύτερη λειτουργία του δημόσια εκφερόμενου λόγου σε εποχές όπου παρατηρείται μια τομή στα πράγματα.

Διόλου τυχαία, αν και όχι προγραμματισμένα, η 26η Οκτωβρίου του 2011 που ήταν η ημέρα πραγματοποίησης αυτής της συζήτησης και η οποία έφερε στο προσκήνιο εξίσου τη λογοτεχνική γραφή (**Δημήτρης Νόλλας**) και τη δημοσιογραφική (**Νίκος Ξυδάκης**), με συμμετοχή στο panel του **Α.Δ. Παπαγιαννίδη** και αμφιπύωνα την **Σοφία Ιορδανίδου** του ΑΠΚΥ, ήταν και η ημέρα της κρίσιμης Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης – πάντως η αρχή της Συνόδου, που επέπρωτο να διαρκέσει μέχρι τις πρωινές ώρες της 27ης Οκτωβρίου – και, έχοντας να αντιμετωπίσει το «Ελληνικό πρόβλη-

μα και στην ουσία το ζήτημα του Ευρωπαϊκού χρέους, ουσιαστικά επανατοποθέτησε συνολικά το Ευρωπαϊκό «αύριο», αν μη τις ισορροπίες του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ψέματα: επεχείρησε μίαν τέτοια επανατοποθέτηση, καθώς έγινε – και πάλι – φανερό ότι βασικό συστατικό της κρίσης αυτής, στη συνολική διεθνή

συγκυρία, είναι το ότι η «Ευρώπη» αποπειράται συνεχώς να προλάβει τα γεγονότα, να τα περιβάλλει ρυθμιστικά, συνεπώς να τα αντιμετωπίσει. Όμως, στην πραγματικότητα τα ακολουθεί παρακολουθεί από απόσταση, σταθερά «πολεμώντας τον προηγούμενο πόλεμο» (Η διατύπωση ανήκει σε φοιτητή και ακούστηκε στο πηγαδάκι που ακολούθησε μετά τη συζήτηση: πάντοτε στα πηγαδάκια βρίσκει κανείς την αιχμή των συζητούμενων...).

Επαληθεύοντας, αλλά και προσπερνώντας τη ρήση ότι ο δημοσιογράφος είναι ο ιστορικός του καιρού του, ενώ ο λογοτέχνης είναι ο ψυχογράφος της εποχής του, ο Νόλλας και ο Ξυδάκης αποδέχθηκαν την πρόκληση να τοποθετηθούν απέναντι στην κρίση – τη σχισμή αυτή στην συνέχεια των πραγμάτων, που φέρνει καθοριστική διατάραξη (ένας ορισμός της κρίσης), αλλά και επιτρέπει/υποχρεώνει σε κριτική τοποθέτηση (άλλος ορισμός της κρίσης). Από διαφορετική διόδευση ο καθένας τους, φώτισαν την καίρια – κοντέψαμε να πούμε κρίσιμη! άλλη προσέγγιση της κρίσης... - σημασία που έχει η συνειδητοποίηση του τι σημαίνει η κρίση, συνειδητοποίηση που επιχειρεί να φέρει ο λόγος κάθε μορφής. Υπό την έννοια αυτή, η γραφή λειτουργεί αμφίδρομα: αφενός προσεγγίζει και εξηγεί τις διαστάσεις και εκφάνσεις της κρίσης, της προέλευσής της, των λειτουργιών της, με κατάληξη τη ζωή των ανθρώπων. αφετέρου αποτυπώνει και εκφράζει την πρόσληψη της κρίσης από τους ανθρώπους, την αποτίμησή της και την εσωτερίκευσή της απ' αυτούς. Αναδείχθηκε η άποψη ότι η πίεση της

>>

κρίσης λειτουργεί και ως καταλύτης δημιουργικότητας, πράγμα που και προηγούμενες ιστορικές εμπειρίες έχουν φέρει στο προσκήνιο. Όμως η υφή της σημερινής κρίσης, το τεχνικό/τεχνοκρατικό υπόστρωμά της, δημιουργεί πρόσθετες δυσχέρειες στην κατανόηση, την επεξήγηση, τη μετάδοση του νοήματός της: η γραφή χρειάζεται να δρομολογηθεί σε νέες όχι εύκολες αναζητήσεις χωρίς όμως να χάσει την ψυχή της.

Τόσο η συζήτηση που πλέχθηκε μεταξύ των συμμετεχόντων του πάνελ, όσο και οι παρεμβάσεις από το κοινό – που ξεκίνησαν διστακτικά, δεν άργησαν όμως να ανεβάσουν θερμοκρασία – δεν δίστασε να ανοίξει, να επεκταθεί και να καταλάβει τη συνολική λειτουργία, δημόσια και κοινωνική, του Τύπου. Σε κλίμα φιλικό και έντονο, διαδοχικά, αναπτύχθηκαν τα αιτήματα (και οι αμφισβητήσεις) σχετικά με την ευθύνη/την υπευθυνότητα και τη συνέπεια των δημοσιογράφων: γωνία προσέγγισης που η κρίση και οι συνέπειές της την οξύνει αισθητά. Το ζήτημα του σε ποιον οφείλει, στην πράξη, την τελική του νομιμοφροσύνη ο δημοσιογράφος – στην ιδιοκτησία του Μέσου, στον εαυτό του ή στην ένταξή του – τέθηκε με αρκετή ένταση. Μια άλλη διάσταση που αξίζει να επισημανθεί, ήταν η έμφαση στο ρόλο που βαθμιαία διεκδικούν και κατακτούν τα μέσα κοινωνικής διατύπωσης, τα οποία θεωρήθηκαν από παρεμβαίνοντες του κοινού ότι εξασφαλίζουν αμεσότερη/αδιαμεσολάβητη/ως εκ τούτου πιο αξιόπιστη πρόσβαση στην είδηση και την ερμηνεία της: στην προσέγγιση αυτή αντιτάχθηκε με αρκετή ένταση ο Ν. Ξυδάκης, που εξήγησε διεξοδικά τις εγγενείς αδυναμίες των social media αναδεικνύοντας την ανάγκη κριτικής προσέγγισης σ' αυτά.

Μια ενδιαφέρουσα διοργάνωση, όλο με όλο.

>>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΝ ΑΥΡΙΑΝΟ ΕΥΡΩΠΑΙΟ ΠΟΛΙΤΗ

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, με έδρα στο Στρασβούργο, είναι ο παλαιότερος ευρωπαϊκός πολιτικός οργανισμός, που έχει ως κύριο στόχο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στα κράτη-μέλη του. Ιδρύθηκε το 1949 και περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν των κρατών της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων την Ελλάδα και την Κύπρο.

Στον πυρήνα της αποστολής του βρίσκεται η εκπαίδευση για την καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης στους νέους και αυριανούς πολίτες, ώστε να έχουν βαθιά γνώση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αφοσίωση σε αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης, αρμόδιο για τα εκπαιδευτικά προγράμματα, διοργάνωσε στο Στρασβούργο (14-16/4/2010) και στο Marienburg (24-26/11/2010) σεμινάριο με θέμα *Éduquer aux droits de l'homme le futur citoyen européen*, στο οποίο συμμετείχε από μέρους της Ελλάδας η Δρ **Δέσποινα Μωραΐτου***.

Στη συνέχεια η κ. Μωραΐτου συνέστησε ομάδα εργασίας μαθητών και καθηγητών του Εσπερινού Γυμνασίου-Λυκείου Μοσχάτου, η οποία εκπροσώπησε την Ελλάδα στη διοργάνωση του Συμβουλίου της Ευρώπης και της *Association Regards d'Enfants* με τίτλο *1er Salon Européen de la Jeunesse et des Droits de l'Homme* (Στρασβούργο, 19-21/3/2011) •εκεί παρουσιάστηκε έντυπο και οπτικοα-

κουστικό υλικό στα ελληνικά και αγγλικά.

Το πρόγραμμα αυτό είχε ως ευρύτερο θέμα την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα και την καλλιέργεια της δημοκρατικής συνείδησης των νέων, ενώ το Σαλόνι νεότητας είχε ως ειδικότερο θέμα την κατάργηση των διακρίσεων, θεμελιώδη αξία που προωθεί στην κοινωνία και στην εκπαίδευση το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η κ. Μωραΐτου ετελέγη επίσης από το Τμήμα Pestalozzi να συμμετάσχει σε σεμινάριο με θέμα *Autobiography of Intercultural Encounters*, που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια (18-20/10/2010) και είχε ως στόχο την επιμόρφωση πάνω στην καλλιέργεια διαπολιτισμικών ικανοτήτων στους νέους.

Για την εργασία της στο *Πρόγραμμα για την Κατάργηση των Διακρίσεων και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*, καθώς και για την οργάνωση Ομίλου Αρχαίων Ελληνικών στο Εσπερινό Γυμνάσιο-Λύκειο Μοσχάτου, έλαβε από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων δύο βραβεία Αριστείας και Καινοτομίας για το έτος 2011.

* Η Δρ. Δ. Μωραΐτου είναι μέλος Σ.Ε.Π. στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ 21.

Αφιέρωμα στο Χρονικό του Πολίτη για την "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ" σε τέσσερις συνέχειες

Η Δρ. **Στυλιανή Σουβατζή**, αρχαιολόγος και Συντονίστρια της ΕΛΠ42 ('Αρχαιολογία στον Ελληνικό Χώρο'), διηύθυνε και επιμελήθηκε αφιέρωμα στην Ιστορία της Αρχαιολογίας στην Κύπρο, το οποίο δημοσιεύθηκε στο Χρονικό, το ένθε-

το του κυριακάτικου φύλλου της εφημερίδας Πολίτης σε τέσσερα διαδοχικά μέρη-τεύχη (στις 20/11/2011, 27/11/2011, 4/12/2011 και 11/12/2011 αντιστοίχως).

Στόχος της μελέτης ήταν να προσφέρει μια ευσύνοπτη αλλά σφαιρική και συνθετική παρουσίαση της αρχαιολογικής έρευνας στην Κύπρο, από τα πρώτα της βήματα τον 16ο αιώνα έως και σήμερα, καθώς επίσης και της διαχείρισης και προβολής της πολιτισμικής κληρονομιάς, μέσω της νομοθεσίας, των μουσείων, των συλλογών και γενικότερα της μέριμνας για τις αρχαιότητες.

Η ανάγκη και, ακολούθως, η εκπόνηση μιας τέτοιας μελέτης γεννήθηκε στα πλαίσια της ΕΛΠ42, ιδιαίτερα των ΟΣΣ του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011, και αποτελεί εν μέρει πόνημα και αποτέλεσμα της. Η ιδέα, ο συντονισμός και η επιστημονική επιμέλεια του αφιερώματος ήταν της Συντονίστριας, Στυλιανής Σουβατζή, ενώ τα επιμέρους κείμενα συγγράφηκαν από τρεις φοιτητές της ΕΛΠ42, Κυπρίους και επαγγελματίες ξεναγούς, τους Κάτια Δημητρίου, Γιώργο Οικονομίδη και Μαρία Παπαδοπούλου-Πίγγουρα. Στη γέννηση αλλά και την πρώτη μορφοποίηση της ιδέας συνέβαλαν οι συζητήσεις με τη συμμετοχή όλων των φοιτητών της ΕΛΠ42 2010-2011, τους οποίους και ευχαριστώ. Τέλος, το σκεπτικό για ένα τέτοιο, συλλογικό εγχείρημα, ήταν να προβληθεί η δουλειά της ΕΛΠ42 και των φοιτητών της και ταυτόχρονα να διαφανεί η σύνδεση των σπουδών με την επαγγελματική ζωή και την 'αγορά εργασίας'.

Κάθε ένα από τα τέσσερα μέρη του αφιερώματος δίνει έμφαση στις κυριότερες όψεις της αρχαιολογικής έρευνας (ανασκαφές, θέσεις, πρόσωπα) σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, σε συνδυασμό με την παρουσίαση των σημαντικότερων ευρημάτων της εκάστοτε περιόδου και τη σύνδεση αυτών με τον αρχαιολογικό χώρο από τον οποίο προήλθαν και τα μουσεία στα οποία εκτίθενται σήμερα. Και τα τέσσερα μέρη συνδέονται μεταξύ τους μέσω σύντομων εισαγωγών και αναφορών στο τι έπεται και τι έχει προηγηθεί, αποτελώντας έτσι ένα ενιαίο σύνολο για την ιστορία της αρχαιολογίας στην Κύπρο. Τα κείμενα διανθίζονται με αναφορές από βιβλία και ημερολόγια των ίδιων των ανασκαφών ή από αποσπάσματα νόμων περί προστασίας των αρχαιοτήτων και εμπλουτίζονται με πολλές φωτογραφίες.

6ο Διεθνές Συνέδριο στην Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Το τριήμερο 4-6 Νοεμβρίου 2011 πραγματοποιήθηκε στο Λουτράκι Κορινθίας το 6ο διεθνές συνέδριο για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση που συνδιοργανώθηκε από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Ελληνικό Δίκτυο στην Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Το συνέδριο φιλοξενήθηκε στο Αλεξάνδρειο Συνεδριακό Κέντρο που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από την παλιά γέφυρα του Ισθμού που χωρίζει την Πελοπόννησο από την υπόλοιπη Ελλάδα. Κεντρικό θέμα του συνεδρίου ήταν οι «Εναλλακτικές Μορφές Εκπαίδευσης» και βασικοί θεματικοί του άξονες οι εφαρμογές της σύγχρονης τεχνολογίας στην Εκπαίδευση, οι καινοτομίες και εναλλακτικές μορφές στη διά βίου μάθηση, η υιοθέτηση της μεθοδολογίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε συμβατικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Εκτός από την εναρκτήρια εκδήλωση και τις χαιρετιστήριες ομιλίες που έλαβαν χώρα το πρωινό της πρώτης μέρας, το συνέδριο καταμεμήθηκε σε επιμέρους παράλληλες συνεδρίες που αφορούσαν είτε σε εργαστήρια (workshops) είτε σε στρογγυλές τράπεζες είτε σε ανακοινώσεις. Καταγράφηκαν οι τάσεις για αξιοποίηση των μεθοδολογικών προδιαγραφών και τεχνικών δυνατοτήτων της ΑεξΑΕ ακόμα και στη δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Κατατέθηκαν ερευνητικά πορίσματα σχετικά με τη χρήση των τεχνικών εργαλείων της ΑεξΑΕ στον χώρο επιμόρφωσης (ακόμα και φοιτητών Οδοντιατρικής), το άγχος φοιτητών μη εξοικειωμένων εξ αρχής με τη χρήση της τεχνολογίας (τεχνοφοβία), ακόμα και ο ρόλος της ΑεξΑΕ στην επιμόρφωση αγροτισσών στον Τρίτο Κόσμο. Όλα αυτά έδειξαν ανάγλυφα τις προοπτικές και την επέκταση αυτού του τρόπου εκπαίδευσης ακόμα και σε κοινωνικούς χώρους και

εκπαιδευτικές βαθμίδες που πριν από λίγα χρόνια θεωρούνταν μη συμβατές με αυτό τον τρόπο μάθησης. Έκδηλη επίσης είναι πλέον η τάση για παντοειδή αξιοποίηση της τεχνολογίας ακόμα και στη χρήση του λεγόμενου M-learning (Mobile learning). Γενική εντύπωση ότι η ΑεξΑΕ κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος καταργώντας σύνορα και άλλους εγγενείς περιορισμούς της συμβατικής εκπαίδευσης.

Στο συνέδριο αυτό το Πρόγραμμα Σπουδών στον Ελληνικό Πολιτισμό εκπροσωπήθηκε με τέσσερις ανακοινώσεις που περιστράφηκαν στις καινοτομίες που χαρακτήρισαν και χαρακτηρίζουν τον κύκλο σπουδών του: α. τη διεύρυνση της εισαγωγικής Θεματικής Ενότητας (ΕΛΠ10) (**Γ. Παπαϊωάννου-Α.Κ. Πετρίδης**), β. την εισαγωγή της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών (ΕΛΠ32) (**Μ. Παύλου-Α.Κ. Πετρίδης**), γ. τη λειτουργία της υβριδικής Ομαδικής Συμβουλευτικής Συνάντησης (Ο.Σ.Σ.) στις περιπτώσεις των μονοτηματικών Θεματικών Ενοτήτων (**Α.Κ. Πετρίδης-Σ. Σουβατζή-Γ. Δεληγιαννάκης-Μ. Επιφανίου**), δ. τη μελέτη ακέραιων κειμένων σε Θεματικές Ενότητες λογοτεχνικού προσανατολισμού όπως είναι οι ΕΛΠ 21, ΕΛΠ 28, ΕΛΠ 31 και ΕΛΠ 47 (**Σ. Ευθυμιάδης-Α.Κ. Πετρίδης**). Οι απορίες που διατυπώθηκαν και οι συζητήσεις που «άνοιξαν» μετά τις ανακοινώσεις αυτές ανέδειξαν γόνιμους προβληματισμούς οι οποίοι, ελπίζεται, ότι θα αξιοποιηθούν τόσο από τους διδάσκοντες στο πτυχιακό Πρόγραμμα του ΑΠΚυ όσο και στο ομώνυμο του Ε.Α.Π.

Τα Πρακτικά του συνεδρίου κυκλοφορήθηκαν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή. Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να τα αναζητήσουν στον ιστότοπο :

<http://icodl.openet.gr/index.php/icodl/2011/schedConf/presentations>

Στέφανος Ευθυμιάδης
Αναπληρωτής καθηγητής
Πρόγραμμα Σπουδών στον Ελληνικό Πολιτισμό

Πρόσφατα Ερευνητικά Νέα 03

The Kalaureia Research Project: The Sea, the City and the God

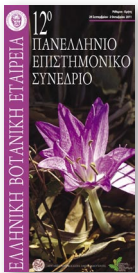
Από το Φεβρουάριο του 2011, η Αλεξάνδρα Αλεξανδρίδου συμμετέχει στο ερευνητικό πρόγραμμα της Καλαύρειας του Σουηδικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου της Αθήνας με τίτλο The Kalaureia Research Project: The Sea, the City and the God. Οι στόχοι του προγράμματος είναι η μελέτη των ανασκαμμένων καταλοίπων και του αρχαιολογικού υλικού προκειμένου να διερευνηθούν οι τελετουργικές πρακτικές που λάμβαναν χώρα στο ιερό και κατά συνέπεια η ταυτότητα της θεότητας, αλλά και η σχέση μεταξύ του ιερού και της αρχαίας πόλης, ο ρόλος του στον Σαρωνικό κόλπο και στον ευρύτερο κόσμο.

Η **Αλεξάνδρα Αλεξανδρίδου*** είναι υπεύθυνη για τη μελέτη της αρχαϊκής κεραμικής και των ειδωλίων που ήρθαν στο φως κατά τις ανασκαφές του ιερού τα τελευταία χρόνια. Στην τελική δημοσίευση παρουσιάζεται το υλικό, αλλά η μελέτη επικεντρώνεται στην κατανόηση της χρήσης των αγγείων στο ιερό. Ποια σχήματα ήταν αναθηματικά ή είχαν τελετουργική χρήση ή απλά ικανοποιούσαν καθημερινές ανάγκες επισκεπτών και μη είναι τα ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν. Επιπλέον, μέσω του υλικού γίνεται προσπάθεια να κατανοηθεί η ταυτότητα των αναθετών αλλά και αυτή του τιμώμενου θεού. Περισσότερες πληροφορίες για το ερευνητικό πρόγραμμα υπάρχουν στην ιστοσελίδα www.kalaureia.org

*Η Δρ. Α. Αλεξανδρίδου είναι μέλος Σ.Ε.Π. στο Πρόγραμμα Σπουδών στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ15.

ΕΘΝΟΒΟΤΑΝΙΚΗ: Μια νέα ψηφιακή υπηρεσία για την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Η γνώση, ανάδειξη και διαχρονική αξιοποίηση των ποικίλων ιδιοτήτων των φυτών και βοτάνων από τις παραδοσιακές κοινωνίες είναι πρωτεύον, πολύτιμο κεφάλαιο της φυσικής και της άυλης ανθρωπογενούς πολιτισμικής κληρονομιάς κάθε τόπου. Αναπαράγεται και «κληροδοτείται» μέσα από την προφορική παράδοση, από τη μια γενιά στην άλλη. Αφορά πολύ σημαντικούς τομείς της ζωής – την καθημερινή και τελετουργική διατροφή, βασικές οικονομικές/βιοτεχνικές εφαρμογές, τη λαϊκή ιατρική/θεραπευτική κ.ά.

Η σύγχρονη ενοποίηση των αγορών, η κατάρρευση των κοινωνικών δικτύων μετάδοσης αυτής της γνώσης και η φυσική απώλεια των ηλικιωμένων μελών των τοπικών κοινοτήτων οδηγούν σε άμεσο και σοβαρό κίνδυνο απώλειας της Εθνοβοτανικής πληροφορίας, κίνδυνο που έχει κατ' επανάληψη επισημανθεί από πολλούς διεθνείς οργανισμούς. Ευτυχώς μέρος αυτής της μεταβιβαζόμενης πληροφορίας διασώζεται ακόμη μέσα κυρίως από καταγραφές σε αρχαία και σύγχρονα κείμενα, που συνθέτουν τις ιστορικές, αρχαιολογικές, εθνολογικές/λαογραφικές και φιλολογικές πηγές. Τα γραπτά Εθνοβοτανικά δεδομένα παραμένουν, ωστόσο, σε μεγάλο βαθμό διάσπαρτα, ασύνδετα και ασυσχέτιστα, η διαχείρισή τους σχεδόν μηδενική και η αλληλεπίδραση αυτών των δεδομένων με τους πιθανούς χρήστες, είτε αυτοί είναι κοινωνικοί ή επιχειρηματικοί φορείς είτε απλά μέλη της κοινωνίας των πολιτών, ανύπαρκτη.

Ο Βοτανικός Κήπος του Πανεπιστημίου Κρήτης, σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη του ίδιου Πανεπιστημίου, προχωρούν

στην κάλυψη του σημαντικού κενού της θεματικής συσχέτισης, ηλεκτρονικής οργάνωσης και διαχείρισης της διαχρονικής καταγεγραμμένης Εθνοβοτανικής πληροφορίας, που είναι διάσπαρτη σε πολλές και ετερογενείς πηγές, καθώς και της ένταξης αυτής της πληροφορίας σε παρεχόμενη ψηφιακή υπηρεσία προς το ερευνητικό, εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό κοινό. Έτσι, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ υλοποιείται: α) Η δημιουργία Εθνοβοτανικού Αρχείου αρχαιολογικών, ιστορικών, λαογραφικών και φιλολογικών πηγών, το οποίο, πέρα των ψηφιακών πηγών, θα βασιστεί και στην πιλοτική απόθεση νέων στοιχείων από έντυπο μη ψηφιοποιημένο υλικό* β) η ανάπτυξη ψηφιακής υπηρεσίας παροχής Εθνοβοτανικών στοιχείων/δεδομένων στον ερευνητικό εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό κόσμο που θα είναι διαιεργασιμική τόσο προς τις άλλες δομές του Πανεπιστημίου Κρήτης όσο και προς άλλα Πανεπιστήμια και άλλες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς (π.χ. Επιμελητήρια, Αγροτικούς Συνεταιρισμούς κ.λπ.)

Το έργο ανακοινώθηκε στο 12^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας που διοργάνωσε ο Βοτανικός Κήπος του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ρέθυμνο. Στην ανακοίνωση συμμετείχε το Μέλος ΣΕΠ του ΑΠΚΥ Δρ **Ολυμπία Ταχοπούλου***, που συνέβαλε στον αρχικό σχεδιασμό του έργου και με βάση τον υπάρχοντα σχεδιασμό αναμένεται να μετέχει στην εκδοτική ομάδα του ηλεκτρονικού περιοδικού που θα υποστηρίζει τη συνεχή απόθεση δεδομένων μετά τη δημιουργία της Ψηφιακής Υπηρεσίας.

*Η Δρ Ολυμπία Ταχοπούλου είναι μέλος ΣΕΠ στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ 28.

Έρευνα πάνω στα κλιτικά συστήματα των ελληνικών διαλέκτων σε συγχρονικό και διαχρονικό επίπεδο.

Τα κλιτικά συστήματα (τα συστήματα αδυνάτων τύπων των προσωπικών αντωνυμιών) αποτελούν παραδοσιακά ένα από τα ανοιχτά γλωσσολογικά προβλήματα μιας και είναι συνυφασμένα με μια σειρά από συντακτικούς και σημασιολογικούς περιορισμούς. Η έρευνα του Δρος **Χατζηκυριακίδη*** επικεντρώνεται στα κλιτικά συστήματα τεσσάρων ποικιλιών της Νέας Ελληνικής (Κοινή Νέα Ελληνική, κυπριακή, ποντιακή και διάλεκτος της Κάτω Ιταλίας) σε συγχρονικό και διαχρονικό επίπεδο υπό το πρίσμα του θεωρητικού μοντέλου Δυναμική Σύνταξη (Kempson

et al., 2001). Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας παρουσιάζονται στη διδακτορική διατριβή του στο Kings' College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, σε μία σειρά από άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά όπως τα *Lingua* και *Journal of Greek Linguistics*, καθώς και σε διεθνή συνέδρια όπως τα LAGB 2009, ICGL 2009, MGDLT 2009, ISTAL 2011 και ICHL 2011.

*Ο Δρ Στέργιος Χατζηκυριακίδης είναι μέλος ΣΕΠ στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία, στην ΕΓΛ 50, και μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Royal Holloway του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Ερευνητικό πρόγραμμα: «Διερευνώντας τους αποτρεπτικούς παράγοντες της μη-επισκεψιμότητας των Ελλήνων σε αρχαιολογικά μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους στις πόλεις των Αθηνών, Πατρών και Ελευσίνας»

Η Δρ **Καλλιόπη Φουσεκή*** στα πλαίσια της παραμονής της στην «Πρωτοβουλία για την Ανάδειξη της Πολιτισμικής Κληρονομιάς» ως ερευνήτρια-επισκέπτρια από το Φλεβάρη 2011 έως τον Αύγουστο 2011 διεξήγαγε έρευνα σε συνεργασία με τον Δρα Γεώργιο Αλεξόπουλο, ερευνητικό συνεργάτη στο Institute for the Public Understanding of the Past (The University of York), με θέμα το «μη κοινό» σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της Αθήνας, Πάτρας και Ελευσίνας. Στόχος της έρευνας ήταν η διερεύνηση των παραγόντων που αποτρέπουν την πλειοψηφία των Ελλήνων να επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 400 ημιδομημένες συνεντεύξεις με κατοίκους των προαναφερθέντων πόλεων. Απώτερος σκοπός είναι η επέκταση της έρευνας σε άλλες πόλεις της Ελλάδας με στόχο τη σύνταξη στρατηγικής διεύρυνσης του κοινού στα ελληνικά μουσεία και τους ελληνικούς αρχαιολογικούς χώρους.

*Η Δρ. Κ. Φουσεκή είναι μέλος Σ.Ε.Π. στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ10.

Νέο Ερευνητικό Πρόγραμμα: Χαρτογραφώντας το γλωσσικό τοπίο της Κύπρου.

Η σύγχρονη Κύπρος είναι ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον γλωσσικό πεδίο, καθώς αποτελεί έναν γεωγραφικά και δημογραφικά αυτόνομο χώρο στον οποίο εμφανίζονται φαινόμενα και διαδικασίες που βρίσκονται στο κέντρο του ενδιαφέροντος της σύγχρονης (κοινωνιο)γλωσσολογίας. Αφενός υπάρχει κοινωνική διγλωσσία (diglossia) μεταξύ της κυπριακής και της Κοινής Νέας Ελληνικής, ενώ η έντονη επαφή των δύο ποικιλιών έχει οδηγήσει στη δημιουργία μιας δομικά μεικτής ακρολέκτου. Αφετέρου, η διγλωσσία μεταξύ ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής έχει υποχωρήσει δραματικά και, τέλος, έχουμε ισοπέδωση (levelling) των τοπικών ποικιλιών και εμφάνιση μιας παγκύπριας κοινής ποικιλίας. Αν και έχουμε στη διάθεσή μας έναν ικανό αριθμό παλαιότερων περιγραφικών μελετών της διαλέκτου, αυτές κατά κανόνα δε διαθέτουν θεωρητικό γλωσσολογικό προσανατολισμό. Η μόνη εξαίρεση (Brian Newton 1972, *Cypriot Greek: Its Phonology and Inflections*) αποτελεί γλωσσολογικό έργο θεμελιώδους σημασίας, που εστιάζει στην περιγραφή της κυπριακής φωνολογίας και μορφολογίας. Ωστόσο, η εργασία αυτή βασίζεται σε δεδομένα από τη δεκαετία του '60, δηλαδή πριν τις δραματικές γλωσσικές αλλαγές μετά το 1974, και επίσης αναφέρεται ελάχιστα στη σύνταξη της διαλέκτου.

Σκοπός του ερευνητικού προγράμματος *Χαρτογραφώντας το γλωσσικό τοπίο της Κύπρου*, που χρηματοδοτείται μερικώς από το ΑΠΚυ για τα επόμενα τρία χρόνια και του οποίου Επιστη-

μονική Υπεύθυνη είναι η **Σταυρούλα Τσιπλάκου** (μεταπτυχιακό πρόγραμμα *Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία*), είναι να δημιουργήσει τις απαραίτητες βάσεις για περαιτέρω γλωσσολογική έρευνα της κυπριακής, απαντώντας στο βασικό ερευνητικό ερώτημα «ποια είναι η μορφή της σύγχρονης κυπριακής;», ή, αλλιώς, «τι είδους ποικιλότητα εμφανίζεται στη σύγχρονη κυπριακή;» Αν και τα χαρακτηριστικά της παγκύπριας κοινής-ακρολέκτου έχουν περιγραφεί επαρκώς (Τσιπλάκου κ.ά. υπό έκδοση), δεν ισχύει το ίδιο για τα σύγχρονα τοπικά «ιδιώματα» και τα δομικά ή λεξικά ισογλώσσα και δεν είναι γνωστό ποιες ποικιλίες συναρτίζουν το γεωγραφικό βασιλεκτικό συνεχές, ποιες είναι οι μεσολεκτικές ποικιλίες και αν ορίζονται γεωγραφικά, κοινωνιογλωσσικά, υφολογικά ή με όλους αυτούς τους τρόπους.

Οι στόχοι του προγράμματος διαμορφώνονται ως εξής: (α) εντοπισμός λεξικών και δομικών ισογλώσσων, (β) εντοπισμός των ισογλώσσων που τελούν υπό εξαφάνιση, (γ) εντοπισμός ενδεχομένων νέων, αναδυόμενων ισογλώσσων και της κατανομής τους, (δ) έλεγχος της υπόθεσης ότι έχουμε μετακίνηση από γεωγραφικό σε υφολογικό συνεχές και (ε) η ακριβής χαρτογράφηση του κυπριακού διαλεκτικού συνεχούς.

Ο ερευνητικός συνεργάτης του προγράμματος είναι ο Δρ Χαράλαμπος Θεμιστοκλέους (<http://www.charalambosthemistocleous.com/Homepage.aspx>)

Συμπεριφορές υγείας (φυσική δραστηριότητα και διατροφή) παιδιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Η φυσική δραστηριότητα, οι καθιστικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου παρακολούθησης τηλεόρασης, και οι διατροφικές συνήθειες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τα επίπεδα παχυσαρκίας του παιδικού πληθυσμού.

Μια έρευνα που διεξήχθη κατά το σχολικό έτος 2008-2009 διερεύνησε τις πιο πάνω συμπεριφορές υγείας με ερωτηματολόγιο σε ένα δείγμα 1966 μαθητών/-τριών από 25 σχολεία πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έχουν δημοσιευθεί σε τρία διεθνή επιστημονικά περιοδικά με συγγραφείς από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, από το Πανεπιστήμιο του Bristol και από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Συνοπτικά, ποσοστό 19,4% των μαθητών/-τριών μετέβαιναν στο σχολείο με δραστήριο τρόπο (1), ποσοστό 52,3% των μαθητών/-τριών ασκούσαν καθημερινά για 60 λεπτά και ποσοστό 52,4% των μαθητών/-τριών δήλωσε ότι παρακολουθούσε τηλεόραση δύο ή λιγότερες από δύο ώρες καθημερινά (2). Γενικά, 19,3% των μαθητών/-τριών κατανάλωναν πέντε ή περισσότερες από πέντε μερίδες φρούτων και λαχανικών τη μέρα και περίπου 88,0% των μαθητών/-τριών δήλωσαν ότι κατανάλωναν τουλάχιστο μια μερίδα φρούτου και λαχανικού τη μέρα (3).

1. Loucaides* CA, Jago R, Theofanous M (2010). Prevalence and correlates of active traveling to school among Cypriot adolescents. *Central European Journal of Public Health* 18, 151-157.
2. Loucaides CA, Jago R, Theofanous M (2011). Physical activity and sedentary behaviours in Greek-Cypriot children and adolescents: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 8:90. (άρθρο ελεύθερης πρόσβασης)
3. Loucaides CA, Jago R, Theofanous M (υπό δημοσίευση). Social, attitudinal and behavioural correlates of fruit and vegetable consumption among Cypriot adolescents. *Public Health Nutrition*.

* Ο Δρ Κ. Λουκαΐδης είναι μέλος ΣΕΠ στο πρόγραμμα Επιστήμες της Αγωγής.

Συνέδριο για την αρχαιοελληνική ποίηση και μουσική: Authorship, Authority, and Authenticity in Archaic and Classical Greek Song

Το Τμήμα Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Yale φιλοξένησε το περασμένο καλοκαίρι (6-9 Ιουλίου 2011) το συνέδριο *Authorship, Authority, and Authenticity in Archaic and Classical Greek Song*, που διοργανώθηκε από το διεθνές Δίκτυο για τη μελέτη του αρχαίου ελληνικού μέλους της αρχαϊκής και κλασικής εποχής (Network for the Study of Archaic and Classical Greek Song). Στο συνέδριο πήραν μέρος με ανακοινώσεις τους 28 σύνεδροι από 22 πανεπιστήμια εννέα διαφορετικών χωρών. Από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου συμμετείχε ο **Βάιος Λιαπής**, αναπληρωτής καθηγητής στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Θεατρικές Σπουδές. Η ανα-

κοίνωσή του είχε τίτλο “Authorship as Antagonism: On the Ideology of Archaic Poetic Performance” και εξέταζε μian ελάχιστα γνωστή όψη των αρχαιοελληνικών μουσικοποιητικών εκτελέσεων: την αντίληψη δηλαδή ότι η ίδια η μουσικοποιητική παραγωγή και εκτέλεση (performance), καθώς και η εορταστική πανήγυρις που συνήθως αποτελούσε το πλαίσιο τέτοιων εκτελέσεων, συνιστούσαν αυτόχρονα πρόκληση προς τους θείους φορείς της μουσικοποιίας (τις Μούσες, τον Απόλλωνα κτλ.). Ανάμεσα στον θνητό αιοδό και στον εκθεωμένο ή αφηρωισμένο υπερ-αιοδό εγκαθιδρύεται μια τεταμένη σχέση ανταγωνισμού, η οποία στη μυθική παράδοση εκφράζεται συχνά με το μοτίβο του κολασμού του ποιητή (π.χ. τύφλωση του Ομήρου ή του Θάμυρη). Το πρόγραμμα του συνεδρίου είναι διαθέσιμο εδώ: <http://www.yale.edu/classics/downloads/Program.pdf>

4th International Conference on Information Law

Το Μάιο του 2011 στη Θεσσαλονίκη έλαβε χώρα το Διεθνές Συνέδριο *4th International Conference on Information Law*. Πρόκειται για διεθνές συνέδριο με θέμα τη νομοθεσία και τη δεοντολογία στην πληροφόρηση, στο οποίο παρουσιάζονται ετησίως πάνω από εκατό ανακοινώσεις από όλον τον κόσμο. Στο πλαίσιο του συνεδρίου αυτού και για πρώτη φορά σε διεθνές συνέδριο

στην Ελλάδα οργανώθηκε διήμερη ειδική συνεδρία (21 και 22 Μαΐου) για τη δεοντολογία των μουσείων (Museum Ethics). Στην ειδική αυτή συνεδρία, της οποίας τα πρακτικά θα εκδοθούν σε ειδικό τόμο, συμμετείχαν πάνω από είκοσι αλλοδαποί και Έλληνες ομιλητές. Υπεύθυνος για τη συνεδρία ήταν ο **Γ. Παπαϊωάννου***. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://conferences.ionio.gr/icil2011/museum-ethics>.

* Ο Δρ Γ. Παπαϊωάννου είναι Συντονιστής της Θ.Ε. ΕΛΠ10.

Συμμετοχή του προγράμματος Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, 13 Οκτωβρίου 2011

Το πρόγραμμα *Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία* συμμετείχε στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, που αυτή τη φορά ήταν αφιερωμένη στην κυπριακή διάλεκτο, με ανακοίνωση με τίτλο «Αίγια Φούξια: Φαντασιακές Κατασκευές και Ανατροπές», εργασία της **Σταυρούλας Τσιπλάκου** και της Έλενας Ιωαννίδου (Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου), την οποία παρουσίασε και συζήτησε ο ερευνητικός συνεργάτης του προγράμματος *Χαρτογραφώντας το Γλωσσικό Τοπίο της Κύπρου* Δρ Χαράλαμπος Θεμιστοκλέους. Η εργασία εξέ-

τασε τις ποικίλες γλωσσικές, κειμενικές/ειδολογικές και κινηματογραφικές ανατροπές στην κυπριακή κωμική σειρά *Αίγια Φούξια* και έδειξε πως η *Αίγια* είναι ίσως το πρώτο μετανεωτερικό, επιθετικά αποδομητικό προϊόν των κυπριακών ΜΜΕ.

Inclusive Museum Conference

Από τα διασημότερα συνέδρια μουσειολογίας στον κόσμο, το συνέδριο *Inclusive Museum Conference*, είχε φέτος τις εργασίες

του στο University of Witwatersrand στο Johannesburg στη Νότια Αφρική από 30 Ιουνίου έως 3 Ιουλίου 2011. Οι θεματικοί άξονες του παγκόσμιου αυτού συνεδρίου αφορούν στην προώθηση της έρευνας και στην προβολή δράσεων που οδηγούν σε μουσεία χωρίς αποκλεισμούς. Το συνέδριο τελεί υπό την αιγίδα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM – International Council of Museums). Κεντρικοί ομιλητές ήταν και φέτος εξέχουσες προσωπικότητες από τον χώρο των μουσείων και της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς, μεταξύ των οποίων ο καθ. Hans-Martin Hinz, πρόεδρος του ICOM, ο Julien Anfruns, Γενικός Διευθυντής του ICOM, και η Alissandra Cummins, πρόεδρος του προγράμματος Memory of the World της UNESCO. Παράλληλα το συνέδριο φιλοξένησε επιλεγμένο αριθμό ανακοινώσεων, ειδικών συνεδριών και σεμιναριακών δράσεων. Η μόνη φετινή ελληνική συμμετοχή ήταν η ανακοίνωση του **Γ. Παπαϊωάννου** με τίτλο “Virtual Museums as Educational Tools: Good Practices From Museums in Greece”.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://onmuseums.com/conference-2011/>.

Ο Δρ Γ. Παπαϊωάννου είναι Συντονιστής της Θ.Ε. ΕΛΠ10.

Συμμετοχή του προγράμματος *Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία* στο ετήσιο συνέδριο του Modern Greek Studies Association, New York University, Οκτώβριος 2011.

Στο συνέδριο αυτό η Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη του προγράμματος **Σταυρούλα Τσιπλάκου** και η διδακτορική φοιτήτρια Ευάνθη Παπανικόλα παρουσίασαν τα αποτελέσματα μιας παιδαγωγικής παρέμβασης που προέκρινε τη συστηματική αντιπαραβολική διδασκαλία της γραφής της κυπριακής ποικιλίας και της Κοινής Νέας Ελληνικής στην Α' Δημοτικού. Η παρέμβαση εμπίπτει στο πλαίσιο των νέων Προγραμμάτων Σπουδών για τη Γλώσσα στην Κύπρο και ακολουθεί τη στοχοθεσία και τη φιλοσοφία τους. Η παρέμβαση έδειξε, όπως ήταν αναμενόμενο, ότι η μεταγλωσσική ενημερότητα και ο αναδυόμενος γραμματισμός ενισχύονται σημαντικά όταν αξιοποιείται κριτικά και συστηματικά το προϋπάρχον γλωσσικό κεφάλαιο των μαθητριών και

των μαθητών. Το γεγονός ότι η διάλεκτος δε διαθέτει ακόμα επίσημο σύστημα γραφής όχι μόνο δε δυσχέρανε τη διδασκαλία αλλά στάθηκε αφορμή για πολύ ενδιαφέρουσες κριτικές παρατηρήσεις σχετικά με τη σχέση προφορικότητας και γραπτότητας από την πλευρά των επτάχρονων μαθητριών. Τα τελικά αποτελέσματα ήταν (α) αυξημένη φωνολογική ενημερότητα, που οδήγησε στην απρόσκοπτη και ταχεία κατάρκτηση του φωνολογικού συστήματος και της γραφής της Νέας Ελληνικής και (β) ενίσχυση των κριτικών αναγνωστικών δεξιοτήτων, καθώς η ευαισθητοποίηση απέναντι στη γλωσσική ποικιλότητα οδήγησε με φυσικό τρόπο στην εξέταση των κοινωνικών και πολιτισμικών συγκειμένων των διαφόρων μορφών γλώσσας και γραφής.

17^ο Ετήσιο Συνέδριο της European Association of Archaeologists

Οι Δρ. **Αθηνά Χατζή** (μέλος ΣΕΠ & Συντονίστρια της Θ.Ε. ΕΛΠ15) και Δρ. **Στυλιανή Σουβατζή** (μέλος ΣΕΠ & συντονίστρια της Θ.Ε. ΕΛΠ42) στο πλαίσιο του 17^{ου} Ετήσιου Συνεδρίου της European Association of Archaeologists συνδιοργάνωσαν θεματική συνεδρία με θέμα *Archaeology and the Politics of Identity*. Το συνέδριο διεξήχθη 14-18 Σεπτεμβρίου 2011 στο Όσλο. Η συνεδρία εντάχθηκε στη θεματική ενότητα *Cultural heritage and the formation*

and articulation of identities. Στόχος ήταν η διερεύνηση των μηχανισμών δημιουργίας και μετάπλασης της ταυτότητας των αρχαιολογικών χώρων. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχαιολογικοί χώροι εξετάζονται ως αντικείμενα συνειδητής αναδημιουργίας ταυτοτήτων, ως αναπόσπαστο τμήμα της πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπλέον, εξετάζονται και αναλύονται η «κατανάλωση» του αρχαιολογικού χώρου μέσω της βιομηχανίας του τουρισμού, καθώς και οι στρατηγικές αναπαράστασης του χώρου στο κοινό από το κράτος και τη διαφήμιση, μεταξύ άλλων.

14^ο Διεθνές Συνέδριο «Annual Mediterranean Studies Congress»

Τον Μάιο του 2011 έγινε το 14^ο διεθνές Συνέδριο «Annual Mediterranean Studies Congress». Πρόκειται για ετήσιο συνέδριο που λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο σε διαφορετική πόλη και αποτελεί παγκόσμιο forum παρουσίασης για έρευνες ανθρωπιστικών επιστημών με θεματικό κέντρο το γεωγραφικό χώρο της Μεσογείου. Το 2011 το συνέδριο έγινε για πρώτη φορά στην Ελλάδα και στην Κέρκυρα με τη συμμετοχή πάνω από εκατό ερευνητών από όλο τον κόσμο. Με ανακοίνωση συμμετείχαν δύο (2) μέλη ΣΕΠ του Πτυχιακού Προγράμματος *Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό*. Πρόκειται για τον Δρα **Ι. Παναγιωτόπου**

λο*, ο οποίος συμμετείχε με την ανακοίνωση *“The Ecclesiastical Administration System in partibus infidelium: The Presuppositions, the Evolution and the Practice”*, και τον **Γ. Παπαϊωάννου***, μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου, ο οποίος συμμετείχε με την ανακοίνωση *“Promoting Culture via Digital Technologies: Preliminary Observations on the 2010-inaugurated Igoumenitsa Archaeological Museum, Greece”*. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. http://www.mediterraneanstudies.org/ms/general_information_2011.html.

* Ο Δρ **Ι. Παναγιωτόπουλος** είναι μέλος ΣΕΠ της Θ.Ε. ΕΛΠ14 και ο Δρ **Γ. Παπαϊωάννου** είναι Συντονιστής της Θ.Ε. ΕΛΠ10.

Επιμορφωτικό Σεμινάριο για τη σχέση μουσείου και σχολείου

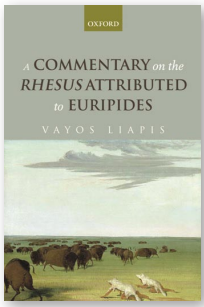
Τα τελευταία χρόνια είναι αυξημένο το ενδιαφέρον για γόνιμη και εποικοδομητική σύνδεση των χώρων της πολιτισμικής κληρονομιάς με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδας ενθαρρύνει επιμορφωτικές δράσεις για το διδακτικό του προσωπικό. Μια τέτοια δράση ήταν το επιμορφωτικό σεμινάριο για τους φιλόλογους των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Θεσπρωτίας με θέμα «Μουσειακή παιδεία και προετοιμασία των μαθητών σε μουσειακό χώρο». Το σεμινάριο οργανώθηκε από το Γραφείο Σχολικών Συμβούλων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσπρωτίας σε συνεργασία με τον **Γ. Παπαϊωάννου***. Οι συναντήσεις είχαν θεωρητικό και πρακτικό μέρος, έγιναν την τελευταία εβδομάδα του Ιανουαρίου 2011 και την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου του 2011 στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας, και οδήγησαν στη δημιουργία σειράς μουσειοεκπαιδευτικών δράσεων για τους μαθητές του Γυμνασίου και του Λυκείου.

* Ο Δρ **Γ. Παπαϊωάννου** είναι Συντονιστής της Θ.Ε. ΕΛΠ10.

Αρχαιολογικό Μουσείο Ηγουμενίτσας (λογότυπο)

Νέο βιβλίο: A Commentary on the "Rhesus" Attributed to Euripides

Στις αρχές του 2012 κυκλοφόρησε από τον έγκριτο εκδοτικό οίκο Oxford University Press το νέο βιβλίο του **Βάιου Λιαπή**, αναπληρωτή καθηγητή στο μεταπτυχιακό πρό-

γραμμα Θεατρικές Σπουδές, με τίτλο *A Commentary on the "Rhesus" Attributed to Euripides*.

Ο *Ρήσος*, τραγωδία που η χειρόγραφη παράδοση αποδίδει (εσφαλμένα) στον Ευριπίδη, ανήκει μάλλον στις παραμελημένες από τη σύγχρονη έρευνα αρχαιοελληνικές τραγωδίες. Οι περισσότερες δημοσιεύσεις των τελευταίων δεκαετιών επικεντρώνονται συνήθως στο πολυσυζητημένο πρόβλημα της γνησιότητας του έργου. Το βιβλίο του Β. Λιαπή αντιθέτως επιχειρεί μια συνολική θεώρηση του έργου, εξετάζοντας θεμελιώδη στοιχεία της σύστασης του δράματος (γλώσσα, ύφος, διαγραφή χαρακτήρων, μέτρο). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύσταση της πλοκής και στη δραματουργία, οι οποίες έπειτα από ενδελεχή εξέταση αποδεικνύονται ιδιόρρυθμες και σε αρκετά σημεία ελαττωματικές, παρά το γεγονός ότι ο άγνωστος συγγραφέας ήταν, κατά τα φαινόμενα,

πεπειραμένος άνθρωπος του θεάτρου, με ιδιαίτερες ικανότητες στον χειρισμό του θεατρικού χρόνου και του θεατρικού χώρου.

Εκτός από τη λεπτομερή εισαγωγή, το βιβλίο περιέχει στίχο προς στίχο μετάφραση του έργου, καθώς και εξαντλητικό σχολιασμό, ο οποίος (λαμβάνοντας υπόψη όλη τη σχετική βιβλιογραφία από τον ύστερο 16^ο αιώνα ως σήμερα) δείχνει ότι ο *Ρήσος* είναι εν πολλοίς έργο δευτερογενές, καθώς περιέχει μεγάλο ποσοστό υλικού αντλημένου από την κλασική τραγωδία του πέμπτου αιώνα π.Χ., καθώς και από άλλα κειμενικά είδη της αρχαιότητας. Το βιβλίο υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η μεγάλη εξοικείωση του άγνωστου συγγραφέα με τη θεατρική παραγωγή του πέμπτου αιώνα υποδεικνύει, πιθανότατα, ότι επρόκειτο για επαγγελματία ηθοποιό, ο οποίος ενδεχομένως ειδικευόταν (όπως συνηθιζόταν τον τέταρτο αιώνα π.Χ.) σε επαναλήψεις έργων του κλασικού ρεπερτορίου. Ο *Ρήσος* λοιπόν ανήκει κατά πάσα πιθανότητα στον τέταρτο αιώνα π.Χ. και είναι, κατά συνέπεια, η μοναδική σωζόμενη τραγωδία αυτής της περιόδου. Επιπρόσθετα τεκμήρια μάλιστα υποδεικνύουν ότι ο *Ρήσος* παραστάθηκε όχι στην Αθήνα, αλλά στη Μακεδονία, ενδεχομένως στην αυλή του Φιλίππου του Β' ή του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Τα συναισθήματα στον αρχαίο κόσμο

Στο πλαίσιο της πρόσφατης έρευνάς του σχετικά με τα συναισθήματα στον αρχαίο κόσμο ο Δρ **Δήμος Σπαθάρας*** έχει δημοσιεύσει και έχει παρουσιάσει σε συνέδρια μελέτες που αφορούν στα ανταγωνιστικά συναισθήματα και ιδίως στον φθόνο. Στο άρθρο "Self-praise and envy: from rhetoric to the Athenian courts" [*Arethusa* 44 (2011)] εκκινεί από την παρατήρηση ότι οι δικανικοί λόγοι παρέχουν τα πρώτα δείγματα αυτοβιογραφικού λόγου στην αρχαιότητα. Οι ομιλητές, και ιδίως οι ομιλητές με ενεργό συμμετοχή στην δημόσια ζωή της πόλης, συχνά εντάσσουν στην επιχειρηματολογία τους παρουσίαση των επιτευγμάτων και των πολιτικών ή άλλων επιτυχιών τους ή λεπτομέρειες που αφορούν στον κοινωνικό τους βίο προκειμένου να ενισχύσουν την ηθοποιία των λόγων τους. Ωστόσο, η περιαυτολογία ενέχει σοβαρούς κινδύνους, οι οποίοι προκύπτουν

από την τεράστια σημασία που αποδίδουν οι Αθηναίοι στην ισότητα. Η μελέτη αυτή εστιάζει στον κυριότερο από τους κινδύνους αυτούς, τον φθόνο των μαζών και τις μεθόδους που εφαρμόζουν οι ομιλητές προκειμένου να τον αποφύγουν. Ο Δήμος Σπαθάρας ασχολήθηκε με το φθόνο και σε ανακοίνωσή του στο πρόσφατο συνέδριο της International Plutarch Society (Ravello, Ιταλία). Συγκεκριμένα, στην ανακοίνωσή του με τίτλο "*De invidia et odio and Aristotle's Rhetoric*" υποστηρίζει ότι στη σύντομη πραγματεία του περί φθόνου και μίσους ο Πλούταρχος αντλεί υλικό από την σύγκριση των συναισθημάτων του μίσους και της οργής που επιχειρεί ο Αριστοτέλης στη *Ρητορική* του.

* Ο Δρ Δήμος Σπαθάρας είναι λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και μέλος ΣΕΠ του προγράμματος *Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία*, στην ΕΓΛ 51.

...Ιούς, Μανιούς, ίσως και Aqua Marina. Μάτση Χατζηλαζάρου, η πρώτη Ελληνίδα υπερρεαλίστρια

Στις αρχές του καλοκαιριού του 2011 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Τόπος το βιβλίο του **Χρήστου Δανιήλ*** *...Ιούς, Μανιούς, ίσως και Aqua Marina*. Μάτση Χατζηλαζάρου, η πρώτη Ελληνίδα υπερρεαλίστρια, ένα βιβλίο γύρω από τη ζωή και το έργο της σημαντικής αυτής ποιήτριας, της μεγαλύτερης ελληνίδας ποιήτριας κατά τον Ανδρέα Εμπειρικό, της πιο ερωτικής που διαθέτει η γλώσσα μας κατά τον Γ.Π. Σαββίδη.

Η Μάτση Χατζηλαζάρου (1914-1987) συνέθεσε ποιήματα ακολουθώντας τον υπερρεαλιστικό τρόπο έκφρασης που εισήγαγε στη χώρα μας η γενιά του Τριάντα. Κάνοντας πράξη την ελευθερία έκφρασης που ευαγγελίζεται ο υπερρεαλισμός και υιοθετώντας τη συνειρμική γραφή, κατέθεσε τον δικό της έντονα προσωπικό, ιδιότυπο ποιητικό λόγο• μεταύπερρεαλιστικό, όπως η ίδια τον χαρακτηρίζει. Η Μάτση Χατζηλαζάρου υπήρξε η πρώτη σύζυγος του Ανδρέα Εμπειρικού, στη συνέχεια σύντροφος του ποιητή Ανδρέα Καμπά, του ζωγράφου, ανιψιού του Πικάσο, Χαβιέρ Βιλατό και του φιλοσόφου Κορνήλιου Καστοριάδη.

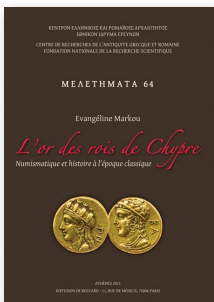
Στο βιβλίο παρουσιάζεται η δημιουργική πορεία της ποιήτριας και περιέχεται ανέκδοτο υλικό από την έρευνα του συγγραφέα στο αρχείο της (επιστολές και χειρόγραφα), αθησαύριστο υλικό από τα περιοδικά της εποχής και ανθολόγηση του ποιητικού της έργου και των κριτικών που δημοσιεύθηκαν γι' αυτό. Το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που συνοδεύει το βιβλίο προσδίδει σε αυτό τη μορφή λευκώματος.

Στη διεύθυνση <http://www.biblionet.gr/main.asp?page=showbook&bookid=165384> υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες για αυτή την έκδοση καθώς και οι κριτικές που έχει αποσπάσει στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.

* Ο Δρ Χρ. Δανιήλ είναι μέλος ΣΕΠ στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ28.

Μονογραφία της Ευαγγελίνης Μάρκου, *L'or des rois de Chypre. Numismatique et histoire à l'époque classique*, ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ 64, Αθήνα 2011

Η επιστημονική μονογραφία της Ευαγγελίνης Μάρκου* με τίτλο *L'or des rois de Chypre. Numismatique et histoire à l'époque classique* δημοσιεύτηκε το 2011 στη σειρά ΜΕ-

ΛΕΤΗΜΑΤΑ του Ινστιτούτου Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας (ΚΕΡΑ) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ). Η μελέτη αποτελεί βελτιωμένη και ενημερωμένη έκδοση της διδακτορικής διατριβής της συγγραφέως [Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris IV), 2006] και πραγματεύεται την ιστορία των κυπριακών βασιλείων κατά τη διάρκεια του 4^{ου} αι. π.Χ. μέσω της οικονομικής πολιτικής των βασιλέων τους και κυρίως μέσω της μελέτης των χρυσών νομισματικών τους εκδόσεων.

Κατά τη διάρκεια του 4^{ου} αι. π.Χ., κάποιοι βασιλείς της Κύπρου, μεταξύ των οποίων ο διάσημος Ευαγόρας Α', εκδίδουν χρυσό νόμισμα. Πρόκειται για ένα φαινόμενο εξαιρετικής σημασίας, καθώς η έκδοση και κυκλοφορία χρυσών νομισμάτων είναι σπάνια στον ελλαδικό χώρο πριν τους χρυσούς στατήρες του Φιλίππου Β' της Μακεδονίας (εξαιρέση αποτελούν οι δαρεικοί, δηλαδή τα χρυσά νομίσματα του Μεγάλου Βασιλέα των Περσών, τα οποία κυκλοφορούν ευρέως τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση). Ποιοι Κύπριοι βασιλείς εκδίδουν όμως χρυσό νόμισμα; Σε ποια βασιλεία; Πότε και γιατί; Ποιες είναι οι πηγές προέλευσης του χρυσού; Πρόκειται για συστηματικές νομισματικές εκδόσεις; Ποιος είναι ο σταθμητικός κανόνας που υιοθετείται από τους βασιλείς και ποια είναι η αναλογία μεταξύ χρυσού και αργυρού νομίσματος; Ποιος είναι ο ρόλος των κυπριακών χρυσών εκδόσεων στη νομισματική κυκλοφορία της κλασικής περιόδου; Και, τέλος, τι μας αποκαλύπτουν τα χρυσά αυτά νομίσματα για την πολιτική και οικονομική ιστορία της Κύπρου; Αυτά είναι μόνο μερικά από τα ερωτήματα στα οποία απαντά η μονογραφία της Ε. Μάρκου μέσω της διερεύνησης της οικονομικής πολιτικής των βασιλέων της Κύπρου.

Η μελέτη αποτελείται δύο μέρη. Στο

πρώτο μέρος προτείνεται η επισκόπηση της ιστορίας των κυπριακών βασιλείων κατά τον 5^ο αι. π.Χ., ενώ στο δεύτερο και εκτενέστερο μέρος (έξι κεφάλαια), αφιερωμένο στον 4^ο αι. π.Χ., συζητείται διεξοδικά η νομισματική μαρτυρία και τα νέα στοιχεία που προκύπτουν από την ενδελεχή μελέτη της. Πιο συγκεκριμένα, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικός κατάλογος των χρυσών κυπριακών νομισμάτων που διασώζονται μέχρι σήμερα. Ο κατάλογος απαριθμεί 468 χρυσά νομίσματα από ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές, οργανώνεται με την μέθοδο της ταύτισης των μητρών και παρουσιάζεται χρονολογικά ανά βασιλέα και ανά βασιλείο. Στο τρίτο και στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται διεξοδικά η μετρολογία και η μεταλλική σύνθεση των νομισμάτων, μελέτες από τις οποίες εξάγονται για πρώτη φορά συμπεράσματα αφενός για τον σταθμητικό κανόνα των κυπριακών χρυσών κοπών και αφετέρου για την καθαρότητα του χρυσού, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις μειώνεται αισθητά προκειμένου οι βασιλείς να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Στο τελευταίο κεφάλαιο, ο συνδυασμός της μαρτυρίας των νομισμάτων με τις επιγραφικές, φιλολογικές και αρχαιολογικές πηγές προσφέρει μια νέα θεώρηση της ιστορίας της Κύπρου σκιαγραφώντας παράλληλα την οικονομική πολιτική των βασιλέων της κατά την κλασική εποχή, μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από την περσική κατάκτηση, την ενσωμάτωση της Κύπρου στην αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, τη συνακόλουθη διαμάχη των Διαδόχων του για τον έλεγχο της νήσου και ολοκληρώνεται το 306 π.Χ. με την κατάλυση των αυτόνομων βασιλείων από τον Πτολεμαίο Α'.

Το βιβλίο είναι γραμμένο στα γαλλικά, σε μέγεθος 30x21, απαριθμεί 379 σελίδες και περιλαμβάνει 139 εικόνες (φωτογραφίες, γραφικά και χάρτες), 27 ασπρόμαυρους και 8 έγχρωμους πίνακες. ISBN 978-960-7905-55-0.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο http://www.eie.gr/nhrf/institutes/igra/images/meletimata_64_markou.pdf

* Η Δρ Ευαγγελίνη Μάρκου είναι μέλος ΣΕΠ στο πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό και συντονίστρια της Θ.Ε. ΕΛΠ 14.

Νέα έκδοση: Βίκυ Καραϊσκού, *Νεοελληνική γλυπτική. Ματιές και Αναγνώσεις*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2011

Το βιβλίο της Βίκυ Καραϊσκού* *Νεοελληνική γλυπτική. Ματιές και Αναγνώσεις* των εκδόσεων Gutenberg σηματοδοτεί την έναρξη των συν-εκδόσεων του Προγράμματος «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου της Κύπρου με τον προαναφερόμενο εκδοτικό οίκο της Αθήνας.

Το βιβλίο είναι το αποτέλεσμα μιας προσπάθειας να προσεγγίσει ο αναγνώστης με διαφορετική ματιά τα έργα της Νεοελληνικής γλυπτικής, ειδικά εκείνα που αποτελούν μέρος του δημόσιου χώρου και τα οποία βρίσκονται σε μια συνεχή, αν και υποσυνείδητη, καθημερινή επικοινωνία μαζί του.

Μέσα από τα εκτενή αποσπάσματα από τον τύπο του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα που παρατίθενται στις σελίδες του, τις αναφορές σε καλλιτέχνες και έργα, καθώς και τις συγκρίσεις τους με αντίστοιχα ακαδημαϊκά ή μοντέρνα ευρωπαϊκά, αλλά και με αυτά της ελληνικής, κυρίως, αρχαιότητας, επιβεβαιώνεται ακόμα μια φορά η στενή σχέση μεταξύ της καλλιτεχνικής παραγωγής και των ιστορικών και κοινωνικών δεδομένων.

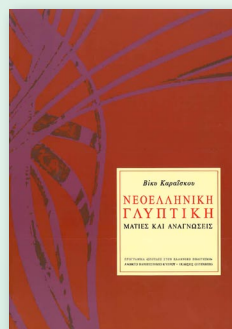
Οι αναλύσεις ορισμένων έργων λειτουργούν περισσότερο ως συντακτικές ασκήσεις σε ένα διαφορετικό, οπτικό, αυτή την φορά κείμενο, με το οποίο είμαστε όλοι εξοικειωμένοι πολύ περισσότερο από ότι φανταζόμαστε.

Συνήθως συσσωρεύουμε «γιατί;» όταν ερχόμαστε σε επαφή με την τέχνη. Συχνά καταλήγουμε με ένα μεγάλο ερωτηματικό. Στις σελίδες αυτού το βιβλίου γίνεται μια προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις σε κάποια από αυτά.

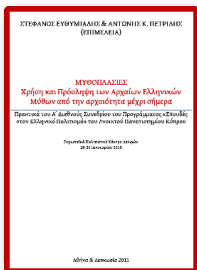
ISBN: 978-960-01-1420-1

Τιμή: 30[€]

* Η Β. Καραϊσκού είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό.

Σ. Ευθυμιάδης & Α. Κ. Πετρίδης (επιμ.), ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΕΣ. Χρήση και Πρόσληψη των Αρχαίων Μύθων από την Αρχαιότητα μέχρι Σήμερα. Πρακτικά του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου του Προγράμματος «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, 28-30 Ιανουαρίου 2010. Αθήνα: Εκδόσεις Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου-Gutenberg (2012)

Εντός του πρώτου τριμήνου του 2012 αναμένεται να κυκλοφορήσουν τα πρακτικά του Α΄ Διεθνούς Συνεδρίου του Προγράμματος «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό», το οποίο έλαβε χώρα στο Ευρωπαϊκό

Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών τον Ιανουάριο του 2010. Στον τόμο συμπεριλαμβάνονται δεκαεννέα (19) συμβολές, οι οποίες παρακολουθούν τις τύχες του αρχαιοελληνικού μύθου χρονολογικά, σε διαφορετικές φάσεις της ελληνικής ιστορίας, από την κλασική και τη μετακλασική περίοδο, στην Ύστερη Αρχαιότητα και το Βυζάντιο και καταλήγοντας στη σύγχρονη εποχή. Μία συμβολή, η οποία ευλόγως προτάσσεται (**Στυλιανή Σουβατζή**), επεκτείνει το χρονικό εύρος του τόμου στο απώτατο παρελθόν εξερευνώντας νεολιθικά κυρίως προανακρούσματα των αφηγήσεων που αποκρυσταλλώθηκαν αργότερα στους γνωστούς μυθικούς κύκλους. Εκτός από διαχρονικές, οι προσεγγίσεις του τόμου είναι εξ ορισμού επίσης πολυθεματικές και διεπιστημονικές, αφού κινούνται στον χώρο της λογοτεχνίας, της ιστορίας, της αρχαιολογίας, της ιστορίας της τέχνης και των πολιτισμικών σπουδών. Ως προς τη λογοτεχνία, οκτώ (8) συμβολές ιχνηλατούν τις μεταποιήσεις των μυθικών αφηγήσεων σε διάφορα είδη της αρχαίας ελληνικής, βυζαντινής και νεώτερης ελληνικής λογοτεχνίας. Οι **Νικολέττα Καναβού** και **Αντώνης Κ. Πετρίδης** επικεντρώνονται στην αθηναϊκή κωμωδία, Αρχαία και Νέα, μελετώντας τον μύθο ως θεατρικό διακείμενο. Ο Βάιος Λιαπής εξετάζει την πρόσληψη του ψευδο-ευριπίδειου Ρήσου στο αρχαιοελληνικό μυθιστόρημα, συγκεκριμένα στο Δάφνις και Χλόη του Λόγγου. Ο **Πάνος Χριστοδούλου** αναλύει τη λειτουργία του μύθου στους ρητορικούς λόγους και την πολιτική σκέψη του Ισοκράτη και ο **Ηλίας Κουλακιώτης** στους πλουτάρχχειους Βίους. Δύο (2) συμβολές καλύπτουν τον χώρο της βυζαντινής γραμματείας. Ο **Στέφανος Ευθυμιάδης** μελετά μυθολογικούς υπαινιγμούς κυρίως στην επιστολογραφία, ενώ ο **Paolo Cesaretti** περιγράφει την αλληγορική χρήση του μύθου των Σειρήνων κυρίως στον 11^ο και τον 12^ο αιώνα.

Η εξερεύνηση της παρουσίας του αρχαιοελληνικού μύθου στη λογοτεχνία δεν θα μπορούσε, βέβαια, να μην προεκταθεί και στην ποίηση της νεώτερης Ελλάδας (**Ευαγγελία Βογιατζάκη**).

Τρεις (3) συμβολές εξετάζουν πτυχές του αρχαιοελληνικού μύθου σε σχέση με τη θρησκεία, στην αρχαία εποχή, κατά τη μετάβαση από τον παγανισμό στον χριστιανισμό και τέλος κατά την περίοδο του Βυζαντίου. Η **Όλγα Ζολοτνικόβα** αναζητεί τις μυθικές αιτιολογίες πίσω από τους αγώνες των Νεμέων. Οι **Γεώργιος Δηλιγιαννάκης** και **Paul Magdalino** περιηγούνται στα fora των ελληνικών πόλεων της ύστερης αρχαιότητας και της βυζαντινής Κωνσταντινούπολης αντιστοίχως και εξετάζουν τη θέση της παγανιστικής πλαστικής στον δημόσιο χώρο των χριστιανικών αυτών κοινωνιών. Μεταξύ θρησκείας και πολιτικής κινείται η **Ευαγγελινή Μάρκου**, η οποία μελετά αναπαράστασεις μύθων στα αρχαία κυπριακά νομίσματα.

Έξι (6) κεφάλαια, τέλος, εξετάζουν ποικίλες πτυχές της πρόσληψης του μύθου στη νεώτερη εποχή. Στον χώρο της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής μυθολογίας ανήκει η συμβολή του Διονύσιου Τζάκη, ο οποίος σκιαγραφεί την επίδραση του μύθου της Αθήνας στους στρατιωτικούς προσανατολισμούς της ελληνικής επανάστασης. Η **Αθηνά Χατζή** χαρτογραφεί το μοτίβο της μυθικής Αρκαδίας από την αρχαιότητα μέχρι και τον ύστερο 20ο αιώνα εστιάζοντας ως επί το πλείστον στις καλλιτεχνικές απεικονίσεις του από την Αναγέννηση και εξής. Ο **Γεώργιος Παπαϊωάννου** δε μελετά μύθους ως ιστορίες, αλλά την εκδοτική τύχη και την παιδαγωγική αξιοποίηση ενός αρχαίου μυθογράφου που έλαβε ο ίδιος μυθικές διαστάσεις, του Αισώπου. Η **Βάγια Καραϊσκού** στρέφει την προσοχή μας προς τη σύγχρονη διαφημιστική εικόνα και τον τρόπο με τον οποίο αυτή αξιοποιεί την αρχαιοελληνική τέχνη, ενώ η **Καλλιόπη Φουσεύκη** περπατά στα δρομάκια της Πλάκας και παρατηρεί πώς οι αρχαιοελληνικές μυθικές παραστάσεις λειτουργούν πια ως τουριστικό προϊόν. Η συμβολή της **Αγγελικής Κόντου**, τέλος, ακολουθεί τα αγνάρια των αρχαιοελληνικών μύθων στα φιλοσοφικά σπουδαστήρια της γερμανικής κυρίως φιλοσοφίας του Διαφωτισμού, επιστρέφοντας μάλιστα στο αρχέτυπο των Σειρήνων, που είχε απασχολήσει και τον Cesaretti.

The Early Black-Figured Pottery of Attika in Context (c. 630-570 BCE)

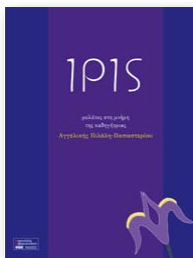
Το Δεκέμβριο του 2010 δημοσιεύθηκε το βιβλίο *The Early Black-Figured Pottery of Attika in Context (c. 630-570 BCE)* (Brill, Boston/Leiden στη σειρά Monumenta Graeca et Romana, τόμος 17)

της Δρος **Αλεξάνδρας Αλεξανδρίδου***. Πρόκειται για την πρώτη συστηματική μελέτη της πρώιμης μελανόμορφης κεραμικής παραγωγής της Αττικής από το 630 έως και το 570 π.Χ., η οποία προσεγγίζεται σε στενή συνάρτηση με το αρχαιολογικό της πλαίσιο. Κύριος στόχος της μελέτης είναι η διεξοδικότερη προσέγγιση της αττικής κοινωνίας μέσω της διακοσμημένης κεραμικής της παραγωγής.

Τα σχήματα, η εικονογραφία, οι κεραμείς και το έργο τους, το εμπόριο και η διασπορά των αττικών αγγείων της εποχής εξετάζονται στα κύρια κεφάλαια του βιβλίου. Ενταγμένα στο αρχαιολογικό τους περιβάλλον, τα μελανόμορφα αγγεία παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τις ταφικές, λατρευτικές, αλλά και καθημερινές δραστηριότητες των κατοίκων της Αττικής, φωτίζοντας τις σύγχρονες κοινωνικές δομές. Η μελέτη των σχημάτων, της εικονογραφίας και του εμπορίου της μελανόμορφης αττικής κεραμικής κατέδειξε ότι η παραγωγή του τελευταίου τετάρτου του 7^{ου} αιώνα συνεχίζει τις παραδόσεις της πρωιμότερης Πρωτοαττικής κεραμικής με τα αγγεία να ικανοποιούν τις τοπικές ανάγκες και να συνδέονται στενά με τις επιθυμίες της ισχυρής τοπικής αριστοκρατίας. Από την άλλη πλευρά, ο 6^{ος} αιώνας επιφέρει μια σειρά σημαντικών αλλαγών στην παραγωγή που συνοδεύονται από εξελίξεις στις ταφικές και λατρευτικές πρακτικές. Τα αρχαιολογικά αυτά δεδομένα φαίνεται να αντανακλούν τη σύγχρονη ιστορική πραγματικότητα και συγκεκριμένα τις μεταρρυθμίσεις του Σόλωνα και τις κοινωνικές ανακατατάξεις που επέφεραν. Αν και ερωτήματα σχετικά με την πρώιμη αρχαϊκή αττική κοινωνία παραμένουν αναπάντητα, βασιζόμενη στα αρχαιολογικά συμφραζόμενα του υλικού, η παρούσα μελέτη προσπάθησε να φωτίσει μια σειρά ζητημάτων, επιθυμώντας να διεγείρει το διάλογο για την Αττική σε μια περίοδο που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

* Η Δρ Α. Αλεξανδρίδου είναι μέλος ΣΕΠ στο Πρόγραμμα Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό, στη Θ.Ε. ΕΛΠ15.

Νίκος Μερούσης, Ευαγγελία Στεφανή, Μαριάννα Νικολαΐδου (επισημ. επιμ.), *ΙΡΙΣ. Μελέτες στη μνήμη της Καθηγήτριας Αγγελικής Πιλάλη-Παπαστερίου από τους μαθητές της στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Εκδόσεις Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2011, σελ. 396 / ISBN: 978-960-6681-38-7*

Πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Κορνηλία Σφακιανάκη» ο τόμος στη μνήμη της καθηγήτριας Αγγ. Πιλάλη-Παπαστερίου, η οποία έφυγε από κοντά μας το Σεπτέμβριο του 2007. Τρεις από τους μαθητές της, ένα χρόνο μετά τον ξαφνικό θάνατό της, ανέλαβαν την προετοιμασία, επιμέλεια και έκδοση ενός τόμου με μελέτες αφιερωμένες στη μνήμη της. Η Αγγ. Πιλάλη-Παπαστερίου (1945-2007) δίδαξε για τρεις δεκαετίες Προϊστορική Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική σχολή του Α.Π.Θ. και γενιές φοιτητών μυήθηκαν από αυτήν στα «μυστικά» κυρίως της μινωικής αρχαιολογίας.

Με το πολυσχιδές έργο της μπόλιασε στη μινωική αρχαιολογία τις σύγχρονες ανθρωπολογικές κατευθύνσεις και προσέγγισε πρωτότυπα ποικίλες όψεις του μινωικού κόσμου. Παράλληλα, με την ανασκαφική της δράση στη Μακεδονία (Μάνδαλο και Αρχοντικό Πέλλας) συνέβαλε καίρια στην προώθηση της μελέτης της μακεδονικής προϊστορίας.

Στον τόμο *Ιρις. Μελέτες στη μνήμη της καθηγήτριας Αγγ. Πιλάλη-Παπαστερίου* από τους μαθητές της στο Α.Π.Θ., που εκδό-

θηκε με την οικονομική υποστήριξη του Institute for Aegean Prehistory, του Γιώργου και της Χρ. Σαασσόγλου-Παλιαδέλη και του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, περιλαμβάνονται 18 μελέτες. Στο πρώτο μέρος δημοσιεύονται τέσσερα κείμενα που αφορούν την εκλιπούσα. Η αδελφική της φίλη και συνάδελφος της επί τέσσερις δεκαετίες καθηγήτρια Αικ. Παπαευθυμίου γράφει για την Αγγελική Πιλάλη και το έργο της, όπως και η καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. Χρ. Σαασσόγλου-Παλιαδέλη, η διευθύντρια του Α.Μ.Θ. Τζένη Βελή και οι επιμελητές του τόμου, **Νίκος Μερούσης**, Ευαγγελία Στεφανή (Προϊσταμένη Εκθέσεων Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης) και Μαριάννα Νικολαΐδου (Cotsen Institute of Archaeology, UCLA, USA). Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνονται 18 μελέτες χωρισμένες σε τέσσερις ενότητες. Σε όλες δημοσιεύεται πρωτότυπο αρχαιολογικό υλικό ή αναπτύσσονται θέματα θεωρητικής αρχαιολογίας και συζητούνται πτυχές της σύγχρονης θεωρίας που διατρέχει την επιστήμη της Αρχαιολογίας.

Περισσότερα στοιχεία για τον τόμο υπάρχουν στο www.aegeussociety.org/gr/index.php/new-books/iris/ www.arxaiologia.gr/site/content.php?artid=8533

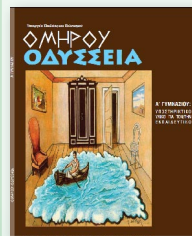
Xenia Hadjioannou, Stavroula Tsiplakou & Matthias Kappler (2011) *Language Policy and Language Planning in Cyprus. Current Issues in Language Planning*. London: Routledge

Στη μονογραφία αυτή εξετάζεται το ιδιαίτερα ενδιαφέρον θέμα της γλωσσικής πολιτικής και του γλωσσικού σχεδιασμού στην Κύπρο, τόσο στη διαχρονική όσο και στη συγχρονική του διάσταση. Αναλύονται πηγές διαφορετικής φύσης όπως αρχαιολογικό υλικό, νομοθεσία, εγκύκλιοι, δικαστικές αποφάσεις αλλά και αρθρογραφία στον τύπο και δεδομένα που έχουν συλλεγεί με εθνογραφικές μεθόδους. Από την ανάλυση προκύπτει ότι, λόγω της απουσίας επίσημου οργάνου γλωσσικού σχεδιασμού στην Κυπριακή Δημοκρατία (αλλά και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα), πολλές πτυχές της (άτυπης) γλωσσικής πολιτικής και του γλωσσικού σχεδιασμού ιστορικά επαφίνονται σε διάφορους πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους φορείς, όπως το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ad hoc επιτροπές όπως η Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων ή οι διάφορες επιτροπές σχε-

διασμού αναλυτικών προγραμμάτων, αλλά ακόμα και η Βουλή, τα δικαστήρια, το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών και τα ΜΜΕ. Στη μονογραφία αναλύονται (α) οι ιστορικοί λόγοι για την απουσία επίσημων φορέων γλωσσικής πολιτικής και σχεδιασμού, (β) οι διαφορετικές τάσεις, στάσεις και ιδεολογικές τοποθετήσεις των ποικίλων φορέων που εμπλέκονται άτυπα στη γλωσσική πολιτική στο νησί, (γ) ζητήματα γλωσσικής επιβίωσης απειλούμενων γλωσσών και ποικιλιών όπως η κυπριακή αραβική (μαρωνίτικη) ή η Kurbetcha, (δ) ζητήματα κοινωνιογλωσσικού γοήτρου, τυποποίησης και διατήρησης της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής ποικιλίας και (ε) η αντιμετώπιση της πολυγλωσσίας λόγω της εισροής μεταναστών στο νησί τα τελευταία χρόνια.

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14664208.2011.629113>

Α. Κ. Πετρίδης, *Ομήρου Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου. Υποστηρικτικό υλικό για τον/την εκπαιδευτικό. Λευκωσία 2011 (Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού / Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου / Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων)*

Στο πλαίσιο της εφαρμογής των νέων αναλυτικών προγραμμάτων τέθηκε στη διάθεση των εκπαιδευτικών της Κύπρου, σε ηλεκτρονική μορφή, το βιβλίο *Ομήρου Οδύσσεια Α΄ Γυ-*

μνασίου: υποστηρικτικό υλικό για τον/την εκπαιδευτικό, το οποίο συνέγραψε ο Επίκουρος Καθηγητής **Αντώνης Κ. Πετρίδης** (*Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό*) με τη συνεργασία της Λουκίας Χατζημιχαήλ (ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων) και των Σταύρου Σταύρου, Πόπης Πούγιουρου και Ειρήνης Ροδοσθένους (Συμβούλων Αρχαίων Ελληνικών). Το βιβλίο είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.nap.pi.ac.cy/files/arxaia/odysseia_vivlio_kathigiti.pdf Στόχος του Υποστηρικτικού Υλικού είναι να συνδράμει τον/την εκπαιδευτικό στην υλοποίηση των στόχων του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος (ΝΑΠ) στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση και πιο συγκεκριμένα στη διδασκαλία του ομηρικού έπους στην Α΄ Γυμνασίου. Κεντρικός άξονας του ΝΑΠ είναι «να προσεγγίσουμε τα έργα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας ως λογοτεχνήματα, τα οποία αφενός μας βοηθούν να «εξακριβώσουμε μια εποχή» (και μάλιστα μια εποχή σε μετάβαση) και αφετέρου να συλλάβουμε την έννοια «λογοτεχνία», όπως αυτή διαμορφώθηκε στην αρχαία Ελλάδα και όπως συνεχίζει να διαμορφώνεται σήμερα» (ΝΑΠ, σ. 20). Η έμφαση δίδεται βεβαίως στο δεύτερο στόχο, στην ιστορική αντίληψη της έννοιας Αρχαία Ελληνική Λογοτεχνία στην αφετηρία της: το μάθημα είναι αποφασιστικά λογοτεχνικό και επικουρικό μόνο αρχαιολογικό· η αρχαιολογία θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως κλειδί για την αποκωδικοποίηση των κειμένων στην αισθητική, τη γραμματολογική και την ιστορική τους διάσταση — πάντοτε βεβαίως με γνώμονα τη δεκτικότητα των μαθητών της Α΄ Γυμνασίου. Άλλος, ειδικότερος στόχος του ΝΑΠ και του Υποστηρικτικού Υλικού είναι ο μαθητής «να αντιληφθεί βαθιά γιατί ο Όμηρος θεωρήθηκε και συνεχίζει να θεωρείται ο πατέρας της δυτικής λογοτεχνίας». Για να συμβεί αυτό, το Υποστηρικτικό Υλικό επιχειρεί να ευθυγραμμίσει τη διδασκαλία των σημερινών φιλολόγων που διδάσκουν *Οδύσσεια* με τον πιο σύγχρονο επιστημονικό λόγο περί των επών.

Θρησκευτικός συγκρητισμός της προχριστιανικής Κύπρου

Ο γενικότερος συγκρητισμός που επικρατεί στις μέρες μας συνεχώς αναμοχλεύει στη μνήμη τις θεωρίες αναφορικά με τον κυκλικό χαρακτήρα της ιστορίας. Δε ξέρω αν όντως η ιστορία επαναλαμβάνεται* παρόλα αυτά, τουλάχιστον όσον αφορά τις θρησκευτικές τάσεις, διακρίνεται κάποια ομοιότητα με το παρελθόν, δεδομένης, βέβαια, της πολυσυλλεκτικότητας του ανθρώπινου νου. Σήμερα στην Ευρώπη - και εν γένει στην πολιτισμένη (sic) Δύση, μιλάμε για φαινόμενα «οριενταλισμού» (της ανάπτυξης δηλαδή του ενδιαφέροντος γύρω από τα πνευματικά προϊόντα της Ανατολής): οι κοινωνιολόγοι θεωρούν ότι αυτή η τάση που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες κοινωνίες οφείλεται στη συνεχόμενη απάλειψη κάθε πνευματολογικού στοιχείου από τη σύγχρονη κουλτούρα και τον πολιτισμό.

Ο θρησκευτικός συγκρητισμός, ο οποίος παρατηρείται στη Κύπρο κατά τη περίοδο της άφιξης των Αποστόλων (1^{ος} αι.) ως τον 4^ο αιώνα μ. Χ, όπου αρχίζει να εδραιώνεται ο χριστιανισμός στη νήσο, το πιθανότερο είναι ότι αποτελεί γέννημα των ιστορικών και γεωγραφικών συνθηκών καθώς και της συνεχούς πνευματικής αναζήτησης που χαρακτήριζε την ελληνική ιδιοσυγκρασία, παρά φαινόμενο το οποίο οφείλεται στην έλλειψη μιας ισχυρής πνευματικής βάσης.

Η Κύπρος δε θα μπορούσε να ξεφύγει από το γενικότερο κανόνα της Ρωμαϊκής Οικουμένης: ο κάθε Ρωμαίος πο-

λίτης μπορούσε να λατρεύει όποιον θεό ήθελε, αν ενέτασσε τον αυτοκράτορα της Ρώμης στις θεότητες που λάτρευε (και κάπου εκεί, επίσης, πρέπει να αναζητηθεί ο λόγος της δίωξης των χριστιανών, και όχι σε κάποιο «μένος» που έτρεφαν οι Ρωμαίοι γι' αυτούς). Η θρησκευτική ελευθερία από τη κρατική διοίκηση αποτέλεσε την κυριότερη βάση επί της οποίας διαμορφώθηκε το πολυ-θρησκευτικό πρόσωπο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Στη νήσο της Κύπρου, η οποία αποτελεί ρωμαϊκή κτήση ήδη από τον 1^ο αιώνα π.Χ., παρατηρείται μια παραγωγική συνάντηση των παραδοσιακών τοπικών συνηθειών (λατρεία της Αφροδίτης στη Παλαίπαφο και στην Αμαθούντα, του Απόλλωνα στο Κούριο ή στη Κερύνεια), συνηθειών που προέρχονται από την ηπειρωτική Ελλάδα (λατρεία της Θεάς Τύχης στη Πάφο), παλαιότερων συνηθειών που επεκτάθηκαν και που καθολικοποιήθηκαν από τους Ρωμαίους (λατρεία των Διόσκουρων στους Σόλους), θρησκευτικών συνηθειών προερχομένων από την Ανατολή (λατρεία του ελληνοποιημένου Βάαλ ως Δία Λαβρανίου στην επαρχία Λεμεσού), ενώ η παρουσία Ιουδαίων στη νήσο (από το 2^ο αι. π. Χ.) αποτελεί μια μονοθεϊστική φωνή μέσα στο πολυθεϊστικό ψηφιδωτό της Ρωμαϊκής Κύπρου. Οι καταστρεπτικοί σεισμοί του 4^{ου} αιώνα θα δώσουν τέλος στη θρησκευτική πολυφωνία που επικρατούσε κατά τη Ρωμαϊκή κατάκτηση, δίνοντας σειρά στη χριστιανική μονοφωνία, η οποία διαμόρφωσε το πολιτιστικό προφίλ της νήσου για τους επόμενους αιώνες.

Ο Κεσέν Συρράκος είναι διδακτορικός φοιτητής στο Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό».

Δόλος στην Αρχαία Τραγωδία

Ο δόλος ήρωας αποτελεί αρχέτυπη μυθολογική μορφή και ο δόλος απαντά ήδη στον Όμηρο, με τον Οδυσσέα ως κατεξοχήν μορφή πανούργου ήρωα. Ο δόλος, ως έννοια και ως πράξη, συναντάται στα περισσότερα από τα σωζόμενα έργα της δραματικής παραγωγής της αρχαιότητας. Το θέμα παρουσιάζει μεγάλο ερευνητικό ενδιαφέρον, αν ληφθεί υπόψη ότι δεν έχει αποτελέσει, αυτό καθαυτό, αντικείμενο μελέτης παρά μόνο σποραδικά και, συνήθως, σε δοκίμια που περιστασιακά μόνο ασχολούνται με αυτό.

Απώτερος σκοπός της διατριβής είναι να καταστήσει σαφές ότι ο δόλος προσιδιάζει στην τραγική τέχνη. Σε πολλές περιπτώσεις οι τραγικοί ποιητές χτίζουν το μυθολογικό τους θέμα γύρω από τον δόλο, ο οποίος τοποθετείται στο κέντρο της πλοκής και έχει ουσιώδη δραματική λειτουργία. Η έρευνά μου έχει σκοπό να καταδείξει ότι το στοιχείο αυτό σχετίζεται με την τραγική ειρωνία και προάγει την περιπέτεια, δηλαδή την ανατροπή της πλοκής. Ταυτόχρονα, επιδιώκει να καταγράψει και να στοιχειοθετήσει το λεκτικό περιβάλλον της συγκεκριμένης έννοιας στα σωζόμενα δράματα και να προβεί σε τυπολογία του τραγικού δόλου, προχωρώντας σε συστηματοποίηση της σκηνικής πραγμάτωσής του. Επιζητεί να μελετήσει τις περιπτώσεις στις οποίες τα δραματικά πρόσωπα μετέρχονται δόλια μέσα και να αναλύσει τις περιπτώσεις στις οποίες ο δόλος λειτουργεί δυναμικά μέσα στο μύθο. Συγκεκριμένα, στο σημείο αυτό, η έρευνα θα εξετάσει τον διαχωρισμό ανάμεσα σε «αγαθό» και «κακό» δόλο, την κατάληξη των δόλιων ενεργειών, τον δόλο σε συνάρτηση με το ήθος του ήρωα, την στάση του χορού έναντι του δόλου και τον έμφυλο χαρακτήρα του δόλου, αναδεικνύοντας την διαφορά, εφόσον υπάρχει, μεταξύ ανδρικού και γυναικείου δόλου. Το αναμενόμενο κέρδος από τη μελέτη του δόλου ως έννοιας και ως στοιχείου της τραγικής πράξης είναι η καλύτερη κατανόηση τόσο της αισθητικής και της διαλεκτικής των τριών μεγάλων Ελλήνων τραγικών, όσο και της απόστασης που χωρίζει τον αρχαίο ελληνικό κόσμο από τη σύγχρονη εποχή και μας απαγορεύει να αξιολογούμε αρετές ή ελαττώματα του τραγικού μύθου με βάση τα κριτήρια του νεότερου κόσμου.

Η Ρ. Ιακώβου είναι διδακτορική φοιτήτρια στο μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Θεατρικές Σπουδές».

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

Sectoral Qualification Framework

for the

Humanities

and the **applied**

and **fine Arts**

(HUMART)

Το

04
ΤΕΥΧΟΣ

της **Πλατφόρμας**

κυκλοφορεί τον **Ιούνιο του 2012**

e-mail

Επικοινωνία 07

Επιμέλεια-Συντονισμός Ύλης

Βάγια Καραϊσκού

Επίκουρη Καθηγήτρια,
Πτυχιακό Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό
Πολιτισμό»

τηλ. +357-22 41 1987

e-mail: v.karaiskou@ouc.ac.cy

Συντακτική Ομάδα

Σταυρούλα Τσιπλάκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια,
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Ελληνική Γλώσσα
και Λογοτεχνία»

τηλ. +357-22411922

e-mail: stavroula.tsiplakou@ouc.ac.cy

Μαρία Γραβάνη

Λέκτορας,
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Επιστήμες της Αγωγής»

τηλ. +357-22411974

e-mail: maria.gravani@ouc.ac.cy

Γραμματειακή Υποστήριξη

Σκεύη Γεωργίου

τηλ. +357-22 411981

e-mail: sake-newsletter@ouc.ac.cy

& skevi.georgiou@ouc.ac.cy

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου,
Λεωφ. Διγενή Ακρίτα 13-15,
1055 Λευκωσία
ΚΥΠΡΟΣ

Συνέβαλαν στο Τεύχος

06

Αλεξανδρίδου Αλεξάνδρα, Δανιήλ Χρήστος, Δεληγιαννάκης Γιώργος, Ευθυμιάδης Στέφανος, Θεμιστοκλέους Παναγιώτης, Ιακώβου Ράνια, Ιορδανίδου Σοφία, Καραϊσκού Βάγια, Κεσέν Συρράκος, Λιαπής Βάγιος, Λουκαΐδης Κωνσταντίνος, Μάρκου Ευαγγελινή, Μερούσης Νίκος, Μωραΐτου Δέσποινα, Παπαϊωάννου Γιώργος, Παύλου Μαρία, Πετρίδης Αντώνης, Σουβατζή Στέλλα, Σπαθάρης Δήμος, Ταχοπούλου Ολυμπία, Τσιπλάκου Σταυρούλα, Φουσέκη Καλλιόπη, Χατζή Αθηνά, Χατζηκυριακίδης Στέργιος

ISSN 1986-3063

9 771986 306004